

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY WIEPRZ NA LATA
2014 - 2020**

Spis treści

Wstęp	4
I. Podstawy prawne i uwarunkowania programowe strategii	6
II. Charakterystyka Gminy Wieprz	9
2.1. Położenie	9
2.2. Sytuacja demograficzna.....	10
2.3. Gospodarka	13
2.4. Sytuacja na rynku pracy	14
2.5. Infrastruktura społeczna	18
2.5.1. Opieka zdrowotna	18
2.5.2. Gospodarka mieszkaniowa	19
2.5.3. Szkolnictwo.....	20
2.5.4. Bezpieczeństwo.....	22
2.5.5. Kultura	23
2.5.6. Organizacje pozarządowe na terenie Gminy Wieprz.....	25
III. Diagnoza i analiza problemów społecznych	28
3.1. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieprzu.....	28
3.1.1. Cele działania Ośrodka	28
3.1.2. Powody udzielania osobom i rodzinom pomocy społecznej	28
3.1.3. Zadania Ośrodka	29
3.1.4. Gospodarka finansowa Ośrodka	32
3.1.5. Dane o korzystających z pomocy Ośrodka	33
3.2. Analiza najważniejszych problemów społecznych w związku, z którymi została przyznana pomoc w Gminie Wieprz	39
3.2.1. Ubóstwo	39
3.2.2. Bezrobocie	41
3.2.3. Potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności	43
3.2.4. Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba.....	45
3.2.5. Alkoholizm	51
3.2.6. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.....	53
3.2.7. Przemoc w rodzinie.....	55

3.2.8. Starość - lokalny problem społeczny	57
IV. Strategia rozwiązywania problemów społecznych.....	59
4.1. Analiza SWOT	59
4.2. Misja i wizja strategii	62
4.3. Cele strategiczne, cele szczegółowe, kierunki działania	62
4.4. Źródła finansowania strategii	69
4.5. Wskaźniki monitoringu realizacji strategii i ewaluacja.....	69
4.6. Struktura zarządzania strategią.....	70

Wstęp

Niniejszy dokument stanowi opracowanie **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wieprz na lata 2014–2020**. Podstawą do podjęcia działań związanych z tworzeniem dokumentu były następujące przesłanki:

- zakończenie okresu obowiązywania dotychczasowej Strategii,
- zaktualizowanie diagnozy demograficzno-społecznej,
- uaktualnienie analizy SWOT,
- określenie: celów strategicznych i operacyjnych, kierunków niezbędnych działań oraz wskaźników ich realizacji,
- wyzwania związane ze stworzeniem zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz.U. Nr 7.02.2013r. poz. 182 z późn. zm.) w brzmieniu: do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Ustawa o pomocy społecznej wskazuje, jakie elementy powinny znaleźć się w tym dokumencie. Zgodnie z art. 16 b ustawy są to w szczególności:

1. Diagnoza sytuacji społecznej,
2. Prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
3. Określenie:
  - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
  - b) kierunków niezbędnych działań,
  - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
  - d) wskaźników realizacji działań.

Strategia opracowana została po wnikliwej analizie istniejących zasobów polityki społecznej, danych dotyczących sytuacji społeczno-demograficznej mieszkańców, a także z uwzględnieniem wniosków płynących z realizacji i monitorowania dotychczasowej Strategii.

Dokument został opracowany przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych i analiz oraz materiałów przygotowanych przez jednostki administracji publicznej.

Prace nad przygotowaniem dokumentu prowadzone były przez Zespół powołany do opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wieprz Zarządzeniem Nr 74/2013 Wójta Gminy Wieprz z dnia 6 listopada 2013r., w składzie:

- 1) Dorota Mrowiec – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieprzu,
- 2) Gabriela Kudłacik – Kierownik Referatu Organizacyjno-Administracyjnego w Urzędzie Gminy,
- 3) Artur Penkala – Podinspektor ds. Promocji Gminy i Integracji Europejskiej w Urzędzie Gminy Wieprz,
- 4) Aleksandra Stachowicz – Specjalista Pracy Socjalnej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieprzu,
- 5) Ewa Niemczyk – Starszy Pracownik Socjalny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieprzu,
- 6) Izabela Ficek – Pracownik Socjalny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieprzu,
- 7) Ilona Szymańska – Pracownik Socjalny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieprzu,
- 8) Małgorzata Komendera – Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 9) Katarzyna Sołtys – Specjalista Reintegracji zawodowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wieprzu, Sekretarz Stowarzyszenia Pomocy Bezrobotnym i ich Rodzinom „Nadzieja” w Wieprzu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi długofalowy plan działania określający główne cele i kierunki rozwoju, służące zaspakajaniu potrzeb mieszkańców. Dokument ma charakter kompleksowy, stanowi projekt przyszłego funkcjonowania obszaru polityki społecznej w gminie. Strategia ma charakter otwarty, może być ciągle aktualizowana, udoskonalana i mogą być modyfikowane kierunki i sposoby realizacji założonych celów. Będzie służyć do pozyskiwania środków finansowych z budżetu państwa i funduszy Unii Europejskiej na realizację projektów ze sfery społecznej. Dokument ten powinien być otwarty i poddawany weryfikacji i niezbędnym modyfikacjom.

I. Podstawy prawne i uwarunkowania programowe strategii

Konstytucja Rzeczypospolitej Polski mówi, że wszyscy obywatele są równi wobec praw i obowiązków, nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Oznacza to również, że pomoc społeczna powinna wspierać osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiać im życie w odpowiednich warunkach.

Konstytucja RP gwarantuje poszanowanie obywateli, ich praw osobistych, politycznych, ekonomicznych i socjalnych. Szczególną ochroną Konstytucja RP obejmuje dobro rodziny.

Ustawa z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 7.02.2013r poz. 182 z późn. zm.) określa:

- 1) zadania w zakresie pomocy społecznej;
- 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania;
- 3) organizację pomocy społecznej;
- 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie kwestii społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011r. Nr 43, poz. 225),

- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 674),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r., poz.1356),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127,poz. 721 z póź. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r., o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.u. z 2011r., Nr 231, poz. 1375),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1456),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2012 r.,poz. 1228),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 poz. 124),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493 z późn.zm),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2005, Nr 31 poz.266 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Opracowując gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych kierowano się między innymi zapisami następujących dokumentów:

- Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015,
- Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego n lata 2011-2020,
- Strategia Rozwoju Powiatu Wadowickiego na lata 2009-2015,

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wadowickim na lata 2008-2018,
- Strategia Rozwoju Gminy Wieprz na lata 2007-2015,
- Plan Aktywności Lokalnej w Gminie Wieprz na lata 2012-2014.

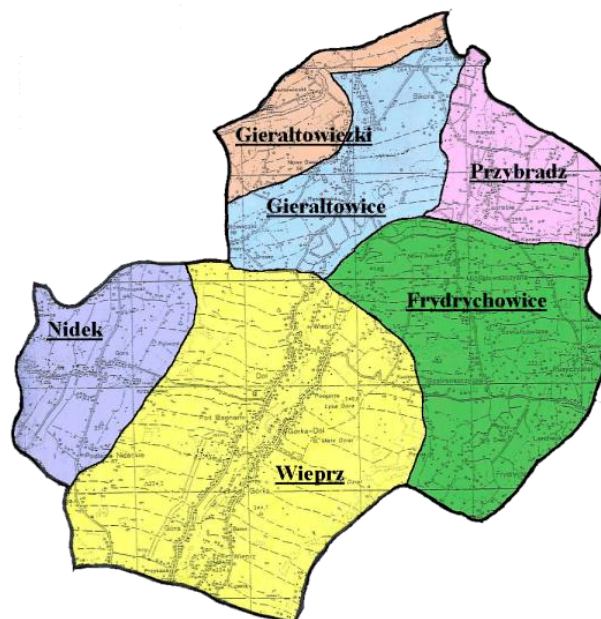

II. Charakterystyka Gminy Wieprz

2.1. Położenie

Gmina Wieprz położona jest w województwie małopolskim, w powiecie wadowickim. Obszar gminy rozciąga się w obrębie Pogórza Śląskiego, ograniczonego od północy Kotliną Oświęcimską. Całą jej powierzchnię odwadniają dwa większe potoki należące do zlewni rzeki Skawy tj. Wieprzówką wraz z dopływem Frydrychówką. Rzeźba terenu jest falista, pagórkowata, przechodząca ku południu w wysoką, pagórkowatą. Północną część gminy zajmują głównie stawy, a wzdłuż rzek rozwinął się system taras rzecznych. Przez jej teren przebiega pieszy, letni szlak turystyczny z Głębowic przez Gierałtowiczki i Gierałtowice do Przybradza. Gmina Wieprz ma bogatą przeszłość osadniczą. Znajduje się tutaj szereg zabytków architektonicznych takich jak kościoły, zespoły pałacowo – parkowe i przydrożne kapliczki. Gmina ma przede wszystkim charakter rolniczy - 90% użytków rolnych jest w posiadaniu indywidualnych gospodarstw rolnych nastawionych na hodowlę trzody chlewnej i bydła mlecznego. Działalność gospodarczą prowadzi około 480 podmiotów.

GMINA WIEPRZ

POWIAT WADOWICE

Gmina Wieprz jest korzystnie położona w stosunku do systemu komunikacyjnego o randze krajowej oraz niższych klasach. Przez gminę przebiega droga wojewódzka dająca możliwość, poprzez pobliski Andrychów na południu oraz Zator na północy, dogodnych powiązań głównie na kierunku wschód-zachód (Kraków - Aglomeracja Górnośląska, Kraków - Bielsko Biała), a także w kierunku południowym i północnym. Najbliższe otoczenie gminy to: Andrychów, Wadowice, Kalwaria Zebrzydowska, Oświęcim, Kęty oraz Beskidy. Na terenie Gminy Wieprz usługi komunikacyjne świadczą prywatni przewoźnicy i PKS Pszczyna. Dobre połączenia komunikacyjne mają mieszkańcy wsi Wieprz i Gierałtowiec. Trudności komunikacyjne mają mieszkańcy wsi Frydrychowice, Nidek, Przybradz, Gierałtowiecki.

2.2. Sytuacja demograficzna

Gmina Wieprz składa się z 6 sołectw: Frydrychowice, Gierałtowiec, Gierałtowiecki, Nidek, Przybradz oraz Wieprz. Tabela poniżej przedstawia liczbę ludności z podziałem na poszczególne sołectwa:

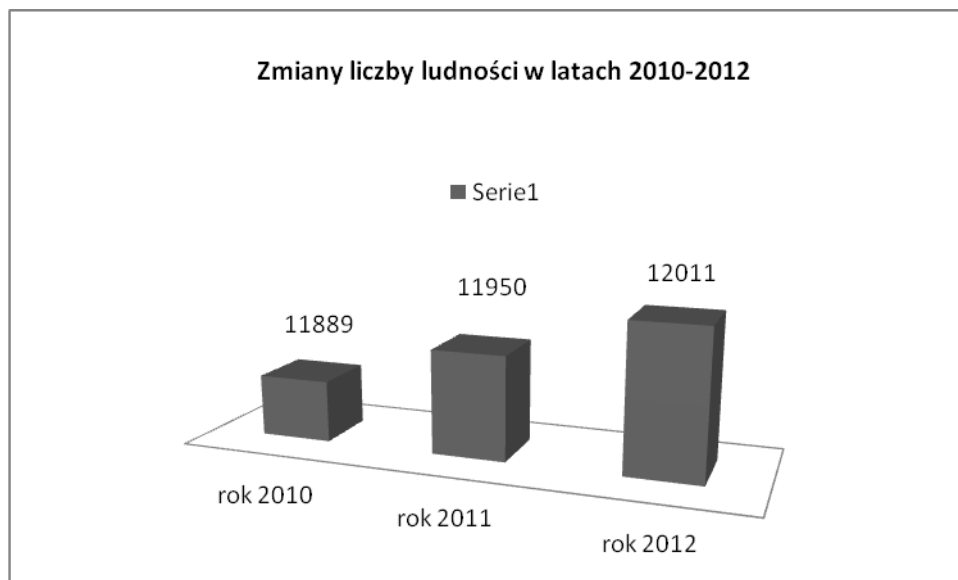
Liczba ludności w poszczególnych sołectwach Gminy Wieprz stan na koniec 2012

Lp.	Miejscowość	Pobyt stały	Pobyt czasowy	Ogółem
1	Frydrychowice	2 833	38	2 871
2	Gieraltowice	1 277	15	1 292
3	Gieraltowiczki	450	3	453
4	Nidek	1 361	15	1 376
5	Przybradz	999	2	1 001
6	Wieprz	5 091	76	5 167
	RAZEM	12 011	149	12 160

Tabela nr 1

Źródło: dane z Urzędu Gminy Wieprz

Według danych Urzędu Gminy z dnia 31.12.2012r. Gminę Wieprz zamieszkuje 12 011 osób zameldowanych na pobyt stały, 149 osób zameldowanych na pobyt czasowy. Liczba ludności w latach 2010 – 2012 rosła, co przedstawia poniższy wykres:

Wykres nr 1

Źródło: dane z Urzędu Gminy Wieprz

Ważna dla przyszłej kondycji demograficznej jest struktura wiekowa mieszkańców gminy. Duża liczba osób w wieku przedprodukcyjnym będzie gwarancją rozwoju gminy w przyszłości.

Ludność Gminy Wieprz według ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2012

Wyszczególnienie	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym
2010	11 889	2 793	7 492	1 634
2011	11 950	2 784	7 509	1 657
2012	12 011	2 733	7 607	1 671

Tabela nr 2

Źródło: opracowanie własne GOPS na podstawie danych z Urzędu Gminy Wieprz

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli widzimy, że w przedziale badanym zdecydowanie największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, a następnie w wieku przedprodukcyjnym, a na końcu w wieku poprodukcyjnym. Korzystnym zjawiskiem jest większy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym niż poprodukcyjnym. Niepokoi natomiast spadek liczny dzieci i młodzieży w badanym okresie, co jest związane z malejącą dzietnością. Stosunkowo mały udział ludności w wieku poprodukcyjnym jest zjawiskiem pozytywnym, jednak należy tutaj zachować daleko idącą ostrożność. Jak wiadomo ogólnemu starzeniu się społeczeństwa polskiego towarzyszy starzenie się ludności w wieku produkcyjnym. Ponieważ w niedalekiej przyszłości znaczna grupa osób w wieku produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową, zasilą one grono seniorów, co z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych.

W Gminie Wieprz w ciągu ostatnich trzech lat odnotowano dodatni przyrost naturalny, co jest zjawiskiem pozytywnym.

Liczba zgonów i urodzeń wśród ludności Gminy Wieprz w latach 2010-2012

		2010 r.	2011 r.	2012 r.
Przyrost naturalny		+76	+61	+42
w tym:	Liczba zgonów	78	103	94
	Liczba urodzeń	154	164	136

Tabela nr 3

Źródło: dane z Urzędu Gminy Wieprz

2.3. Gospodarka

Gmina Wieprz ma przede wszystkim charakter rolniczy - 90% użytków rolnych jest w posiadaniu indywidualnych gospodarstw rolnych nastawionych na hodowlę trzody chlewnej i bydła mlecznego. W Gminie działa kilka średniej wielkości przedsiębiorstw między innymi ponad stuletnia Mleczarnia w Wieprzu także znane regionalnie firmy zajmujące się produkcją kotłów na paliwa stałe i gaz.

Na terenie Gminy Wieprz działalność gospodarczą prowadzi 478 podmiotów (wg stanu na listopad 2013). Najczęściej wykonywaną przez nich działalnością jest handel stacjonarny i obwoźny artykułami spożywczymi, przemysłowymi, chemicznymi i rolnymi. Kolejnym rodzajem działalności wykonywanym w szerokim zakresie są usługi budowlane, stolarskie, ciesielskie oraz usługi z zakresu naprawy pojazdów mechanicznych. Pozostałe rodzaje działalności gospodarczej prowadzonej na terenie naszej Gminy to: transport drogowy, przetwórstwo oraz produkcja. Przetwórstwo i produkcja są wykonywane w większym zakresie przez kilka dużych przedsiębiorstw. Na terenie naszej Gminy prowadzona jest również działalność w zakresie usług agroturystycznych.

Wciągu ostatnich lat zauważalna jest tendencja wzrostowa rodzajów działalności związanych z budownictwem. Są to działalności ukierunkowane na remont już istniejących domów, mieszkań, w większości jednoosobowe firmy, które rozpoczęły działalność ze wsparciem finansowym Powiatowego Urzędu Pracy.

2.4. Sytuacja na rynku pracy

Stopa bezrobocia rejestrowanego w Małopolsce na przestrzeni lat utrzymuje się poniżej wyniku kraju. Rok 2012 przyniósł wzrost stopy bezrobocia w Małopolsce (wyniosła ona 11,5% w stosunku do 13,4% w kraju), podobnie jak w pozostałych województwach. W 2013r., według prognoz ekspertów wskaźnik ten będzie nadal rósł.

Wykres nr 2

Źródło: dane PUP Wadowice

Poniżej zaprezentowane zostaną dane dotyczące osób bezrobotnych figurujących w statusie Powiatowego Urzędu Pracy z terenu gminy Wieprz w latach 2010-2012 z podziałem na bezrobotnych z prawem do zasiłku oraz ze względu na płeć.

Zarejestrowani bezrobotni w gminie Wieprz w latach 2010-2012

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych	Kobiety		Bezrobotni z prawem do zasiłku	% udział z pr. do zas. / licz. bezr.
		ogółem	% w stos. do l. bezr.		
2010	515	290	56,3	83	16,1
2011	502	273	54,4	110	21,9
2012	538	298	55,4	92	17,1

Tabela nr 4

Źródło: opracowanie własne GOPS na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Wadowicach

Jak wynika z tabeli na koniec 2012r. w ewidencji Urzędu Pracy pozostawało 538 zarejestrowanych osób bezrobotnych z terenu Gminy Wieprz. Bezrobotne kobiety stanowiły grupę 290 osób tj. około 56, 3% ogółu pozostających bez pracy. Porównując stan na koniec roku 2012 ze stanem na koniec roku 2010 można stwierdzić wzrost liczby bezrobotnych o 23 osoby. We wszystkich badanych latach kobiety stanowiły większość wśród bezrobotnych. W całym badanym okresie około 80% bezrobotnych to osoby bez prawa do zasiłku.

Niski odsetek osób pobierających zasiłki dla bezrobotnych powoduje, że rodziny z problemem bezrobocia znajdujące się w bardzo trudnej sytuacji finansowej zgłaszają się po pomoc do Ośrodka Pomocy Społecznej.

Reasumując w 2012 roku nastąpił wzrost liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Wieprz podobnie jak we wszystkich gminach powiatu wadowickiego. Chcąc skutecznie przeciwdziałać bezrobociu ważne jest też rozeznanie struktury bezrobotnych.

Pracę z osobami bezrobotnymi podejmowało również Centrum Integracji Społecznej w Wieprzu działające przy Stowarzyszenie Pomocy Bezrobotnym i Ich Rodzinom „Nadzieja” z siedzibą w Wieprzu. Poniżej dane dot. uczestników zajęć w latach 2010-2013.

Liczba uczestników zajęć w ramach Centrum Integracji Społecznej w latach 2010-2013

ROK	LICZBA UCZESTNIKÓW
2010	22
2011	55
2012	46
2013	58

Tabela nr 5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CIS w Wieprzu.

Struktura bezrobotnych według wieku w Gminie Wieprz w roku 2012

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych	% udziału w stosunku do liczby bezrobotnych
18-24	181	33,6
25-34	167	31,0
35-44	85	15,8
45-54	74	13,8
55-59	22	4,1
60-64 lata	9	1,7
Ogółem	538	100

Tabela nr 6

Źródło: opracowanie własne GOPS na podstawie danych z PUP Wadowice

Analizując dane widzimy, że najczęściej bezrobocie dotyka osoby młode, największą grupę stanowią osoby w wieku 18-24 lat oraz osoby w wieku 25-34 lat. Osoby te stanowią aż 64,6% ogółu zarejestrowanych, co jest niekorzystnym zjawiskiem, z uwagi na fakt, że są to osoby w wieku najbardziej produktywnym, zakładające rodziny i zagospodarowujące się.

Struktura bezrobotnych według wykształcenia w Gminie Wieprz w roku 2012

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych	% udział w stosunku do liczby bezrobotnych
wyższe	52	9,7
policealne i średnie zawodowe	117	21,7
średnie ogólnokształcące	71	13,2
zasadnicze zawodowe	211	39,2
gimnazjalne i poniżej	87	16,2
Ogółem	538	100

Tabela nr 7

Źródło: opracowanie własne GOPS na podstawie danych z PUP Wadowice

Z powyższych danych wynika, że większość bezrobotnych to osoby z niskim wykształceniem: zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i poniżej.

Fakt ten utrudnia zainteresowanym podjęcie zatrudnienia na obecnym rynku pracy, a także realizację przez podmioty polityki społecznej działań ukierunkowanych na ich aktywizację społeczno-zawodową.

Niepokojącym zjawiskiem jest wzrastający odsetek bezrobotnych wśród osób z wykształceniem wyższym.

**Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy
w Gminie Wieprz w roku 2012**

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych	% udział w stosunku do liczby bezrobotnych
do 1 m-ca	74	13,7
1-3	102	19
3-6	105	19,5
6-12	92	17,1
12-24	92	17,1
pow. 24	73	13,6
Ogółem	538	100

Tabela nr 8

Źródło: opracowanie własne GOPS na podstawie danych z PUP Wadowice

Jak wynika z danych z tabeli bezrobocie długotrwałe dotyczy 30,1% osób bezrobotnych.

Bezrobocie długotrwałe skutkuje negatywnymi zmianami w psychice osób bezrobotnych a dla całej społeczności oznacza konieczność ponoszenia kosztów świadczeń pieniężnych.

Konkludując spowolnienie gospodarcze na świecie i w Polsce znalazło odbicie w sytuacji rynku pracy Powiatu Wadowickiego i Gminy Wieprz. W okresie 2007-2010 bezrobocie wzrosło odpowiednio z poziomu 313 do 515 osób, w roku 2012 nastąpił wzrost

do 538. Problem bezrobocia wymaga stałej interwencji ze strony władz celem niwelowania jego negatywnych skutków.

Gmina Wieprz od roku 2006 stosuje aktywne formy reintegracji zawodowej i społecznej. Gmina Wieprz jest liderem w Województwie Małopolskim z zakresu aktywnych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Była partnerem projektu realizowanego wspólnie przez ROPS w Krakowie i WUP w Krakowie w ramach IW EQUAL, członkiem, jako jedna z trzech gmin Małopolskiego Paktu na Rzecz Ekonomii Społecznej. Od roku 2008 politykę przeciwdziałania bezrobociu realizuje wraz z działającymi na jej terenie Klubem Integracji Społecznej jak i Centrum Integracji Społecznej.

2.5. Infrastruktura społeczna

Niniejszy rozdział stanowi m.in. przegląd danych dotyczących prowadzonej na terenie gminy Wieprz opieki zdrowotnej, gospodarki mieszkaniowej, polityki oświatowej, również działań na rzecz ochrony i bezpieczeństwa mieszkańców.

2.5.1. Opieka zdrowotna

Jednym z głównych aspektów, jakości opieki zdrowotnej, który należy mierzyć, jest dostęp pacjentów do świadczeń. Jest on bardzo istotny zwłaszcza dla najstarszych mieszkańców gminy.

Na terenie Gminy Wieprz opiekę medyczną świadczy:

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wieprzu w skład, którego wchodzi:

Ośrodek Zdrowia w Wieprzu: Gabinet zabiegowy, Poradnia dla dzieci, Poradnia Lekarza POZ, Specjalistyczna Poradnia Ginekologiczno-Położnicza, Poradnia Stomatologiczna, Gabinet Pielęgniarki POZ, Gabinet Położnej POZ, Pracownia USG,

Ośrodek Zdrowia w Gieraltowicach: Poradnia Lekarza POZ, Gabinet zabiegowy, Gabinet pielęgniarki POZ,

Ośrodek Zdrowia w Nidku: Poradnia Lekarza POZ, Gabinet zabiegowy i pielęgniarki POZ,

Ośrodek Zdrowia we Frydrychowicach: Poradnia Lekarza POZ, Poradnia Pielęgniarki POZ, Gabinet zabiegowy.

Siedziba główna SPZOZ w Wieprzu świadczy opiekę od poniedziałku do piątku w godz. od 8.00 do 18.00.

Na terenie gminy Wieprz jest dobra dostępność do aptek w miejscowości Wieprz – 2 apteki, w Nidku – Punkt Apteczny, we Frydrychowicach -Punkt Apteczny.

2.5.2. Gospodarka mieszkaniowa

W gminie Wieprz prowadzona jest również polityka mieszkaniowa. Poniższa tabela przedstawia zasoby mieszkaniowe gminy Wieprz.

Zasoby mieszkaniowe gminy Wieprz

		2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba mieszkań		20	20	21
w tym:	liczba mieszkań komunalnych	13	13	14
liczba izb		49	49	50
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)		829	829	855
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)		16	16	40
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)		14	14	15
liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania		-	-	1
liczba nowych izb oddanych do użytkowania		-	-	1
powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań (w m ²)		-	-	26
liczba nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania		-	-	-
powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania (w m ²)		-	-	-
Liczba wniosków złożonych na mieszkania socjalne		21	25	26

Tabela nr 9

Źródło: dane z Urzędu Gminy Wieprz i oceny zasobów pomocy społecznej na rok 2012

Jak wynika z tabeli na terenie Gminy występuje większe zapotrzebowanie na mieszkania socjalne od zasobów posiadanych przez Gminę. W związku z powyższym ważne

jest dalsze podejmowanie działań w celu pozyskiwania lokali na zabezpieczenie występujących potrzeb.

2.5.3. Szkolnictwo

Polityka oświatowa prowadzona w gminie doprowadziła do utworzenia nowoczesnej bazy oświatowo – sportowej.

Poniższa tabela obrazuje aktualną liczbę szkół i przedszkoli funkcjonujących na terenie Gminy Wieprz.

Liczba placówek na terenie Gminy Wieprz

Typ placówki	Liczba placówek	Liczba dzieci/ uczniów	Liczba nauczycieli
Przedszkola	7	392	14,26
szkoły podstawowe	6	801	72,84
szkoły gimnazjalne	6	424	37,60
szkoły ponadgimnazjalne	0	-	-

Tabela nr 10

Źródło: dane z Urzędu Gminy Wieprz

Dane zestawione w powyższej tabeli wskazują na dobrze rozwiniętą sieć szkół. Obecnie na terenie gminy funkcjonuje 6 przedszkoli, 6 szkół podstawowych oraz 6 gimnazjów, co oznacza, że każda miejscowość ma swoją placówkę.

Właściwe rozmieszczenie sieci szkół jest bardzo ważnym elementem w prawidłowym funkcjonowaniu gminnej oświaty. Od tego zależą efekty kształcenia, warunki pracy i nauki a także możliwość zabezpieczenia czasu wolnego dzieciom i młodzieży szkolnej poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do potrzeb i możliwości uczniów.

Wykaz placówek oświatowo-wychowawczych działających w gminie Wieprz

Nazwa placówki	Adres placówki
ZSP Nr 1 w Wieprzu Im. Jana Pawła II	34- 122 Wieprz 218 A
ZSP Nr 2 w Wieprzu Im. Kard. Stefana Wyszyńskiego	34- 122 Wieprz 416
ZSP Przybradz im. Władysława Broniewskiego	Przybradz 101, 34-108 Frydrychowice
ZSP Nidek im. Mikołaja Kopernika	Nidek 43, 34-122 Wieprz
ZSP Gierałtowiec im. Michała Szczygła	Gierałtowiec 69, 34-122 Wieprz
ZSP Frydrychowice im. Jana Brzechwy	34-108 Frydrychowice 58 B
Przedszkole Publiczne Nr 3	34-122 Wieprz 239

Tabela nr 11

Źródło: dane z Urzędu Gminy Wieprz

Wykaz obiektów rekreacyjno-sportowych istniejących w gminie Wieprz

Nazwa obiektu	Adres obiektu
Obiekt sportowy LKS „ORZEŁ” Wieprz, ORLIK 2012	Wieprz
Obiekt sportowy LKS „SOKÓŁ” Frydrychowice, ORLIK 2012 przy ZSP Frydrychowice	Frydrychowice
Hala sportowa przy ZSP Nr 1 Wieprz	Wieprz 219
Hala sportowa przy ZSP w Gierałtowiecach	Gierałtowiec 69
Hala sportowa przy ZSP w Nidku w budowie	Nidek 43
Hala sportowa przy ZSP we Frydrychowicach	Frydrychowice 58B

Hala sportowa przy ZSP Nr 2 w Wieprzu	Wieprz 416
Hala sportowa przy ZSP w Przybradzu	Przybradz 101
Boisko ze sztucznej nawierzchni w Nidku	Nidek 43
Ogólno dostępne place zabaw przy każdym ZSP	j/w

Tabela nr 12

Źródło: dane z Urzędu Gminy Wieprz

2.5.4. Bezpieczeństwo

Nad bezpieczeństwem na terenie gminy Wieprz czuwa Komenda Powiatowa w Wadowicach oraz pobliski Komisariat w Andrychowie.

Na terenie gminy funkcjonuje pięć Ochotniczych Straży Pożarnych – w Wieprzu, Nidku, Frydrychowicach, Gierałtowicach, Przybradzu. OSP mają na celu zabezpieczenie terenów związanych z pożarami oraz inne działania służące ochronie życia i zdrowia mieszkańców.

W rozbiciu na poszczególne kategorie przestępstw kryminalnych na terenie Gminy Wieprz dane przedstawiają się następująco:

Liczba przestępstw wg. kategorii z podziałem na lata

Kategoria przestępstwa	rok 2010	rok 2011	rok 2012
Kradzież	6	14	15
Kradzież z włamaniem	16	14	14
Bójki i pobicia	2	1	1
Uszkodzenie mienia	7	6	9

Oszustwa i fałszerstwa	2	1	1
Przestępczość gospodarcza	1	14	7
Przekupstwa seksualne	0	0	0
Rozboje	2	1	0
Groźby karalne	1	2	5
Inne	69	49	43
RAZEM	106	102	95

Tabela nr 13

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji

Na terenie gminy Wieprz dominują głównie przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji określone w art. 178 § 1 i 2 kk., w ilości 22 wszczęć w 2012 roku oraz przestępstwa przeciwko mieniu. Są to szczególnie kradzieże z włamaniem, kradzieże, uszkodzenia mienia oraz przywłaszczenie mienia. Łącznie w 2012 roku wszczęto 39 postępowań z katalogu przeciwko mieniu.

2.5.5. Kultura

Działalność kulturalna na terenie gminy Wieprz prowadzona jest przez Gminny Ośrodek Kultury i Gminną Bibliotekę Publiczną a także rozwijaniem działalności kulturalnej w Gminie Wieprz zajmuje się szereg instytucji. Poczynając od oferty, jaką dysponuje Gminny Ośrodek Kultury wraz z działającymi na terenie każdego sołectwa Wiejskimi Domami Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, Ochotnicze Straże Pożarne, Koła Gospodyń Wiejskich, parafie oraz inne instytucje. Działalność w sferze kulturalnej można podzielić na 2 części:

- I. prowadzenie stałych form tj. kół zainteresowań, sekcji i zespołów artystycznych.
- II. organizowanie różnego rodzaju imprez.

Liczba placówek kulturalnych na terenie gminy Wieprz

Typ placówki	Liczba placówek	Liczba osób objętych ofertą placówki/ czytelników	Liczba pracowników
ośrodki kultury	6	10 550	19
biblioteki i filie	4	1 384	6

Tabela nr 14

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Kultury

Wykaz placówek kulturalnych działających w gminie

Nazwa placówki	Adres placówki
Gminny Ośrodek Kultury	34-122 Wieprz 217A
Wiejski Dom Kultury	34-108 Frydrychowice 91
Wiejski Dom Kultury	34-122 Gierałtowice 65
Wiejski Dom Kultury	34-122 Gierałtowiczki 14
Wiejski Dom Kultury	34-108 Przybradz 103
Wiejski Dom Kultury	34-122 Nidek 52

Tabela nr 15

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Kultury

2.5.6. Organizacje pozarządowe na terenie Gminy Wieprz

Organizacja pozarządowa (ang. non-governmental organization) jest to organizacja obywatelska (założona przez obywateli lub ich organizacje) działająca z własnej inicjatywy na rzecz wybranego interesu publicznego i nie działająca dla osiągnięcia zysku.

Na terenie gminy Wieprz istnieje kilkanaście stowarzyszeń, szczególnie aktywnie działają:

1. Ochotnicze Straże Pożarne – ich celem jest m.in. prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń, informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, rozwijanie wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej.

2. Ludowe i Uczniowskie Kluby Sportowe – których zadaniem jest upowszechnianie i rozwijanie kultury fizycznej i sportu, rozwój krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży, promocji i organizacji wolontariatu wokół zadań kultury fizycznej i sportu oraz przeciwdziałanie patologiom przy realizacji zadań w zakresie kultury fizycznej i sportu.

3. Stowarzyszenie Gospodyń Gminy Wieprz mające w obszarze swojego działania m.in.: działalność opiekuńczą, oświatową, edukacyjną, kulturalną, wspieranie inicjatyw społecznych, współpracę i pomoc dla Kół Gospodyń Wiejskich i innych organizacji działających na wsi.

4. Stowarzyszenie Pomocy Bezrobotnym i Ich Rodzinom "Nadzieja" niosące pomoc osobom bezrobotnym, ich rodzinom oraz innym potrzebującym przy przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, przez działalność wspierającą, pomoc społeczną, wyrównywanie szans, przeciwdziałanie bezrobociu, promocję zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, pośrednictwo pracy, organizowanie zatrudnienia i wypoczynku.

5. Lokalna Grupa Rybacka „Dorzecze Soły i Wieprzówki”, która jest stowarzyszeniem działającym na terenie 4 małopolskich gmin (Kęty, Brzeszcze, Wieprz i Gmina Oświęcim) oraz jednej śląskiej (Porąbka). Celem stowarzyszenia jest: rozwój rynku zbytu i promocji ryb, rozwój turystyki, szczególnie związanej ze zbiornikami wodnymi i ekoturystyki, rozwój usług dla ludności poprzez rozwój przedsiębiorczości, szczególnie wśród osób z sektora rybactwa, zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zachowanie dziedzictwa kulturowo-historycznego, w tym tradycji rybactwa.

Wykaz organizacji pozarządowych działających w gminie Wieprz

Nazwa i adres organizacji	Charakterystyka działania
OSP GIERAŁTOWICE, 34-122 Gierałtowiec 65	Działanie na rzecz ochrony życia, ochrona PPOŻ
OSP NIDEK , 34-122 Wieprz	Działanie na rzecz ochrony życia, ochrona PPOŻ
OSP WIEPRZ, 34-122 Wieprz 218	Działanie na rzecz ochrony życia, ochrona PPOŻ
OSP PRZYBRADZ, Przybradz 103, 34-108 Frydrychowice	Działanie na rzecz ochrony życia, ochrona PPOŻ
OSP FRYDRYCHOWICE, 34-108 Frydrychowice 86A	Działanie na rzecz ochrony życia, ochrona PPOŻ
Stowarzyszenie pomocy bezrobotnym i ich rodzinom „NADZIEJA” 34-122 Wieprz 424	Pomoc społeczna, integracja zawodowa i społeczna, kultura, działalność na rzecz rodziny, przeciwdziałanie uzależnieniom, patologiom społecznym
Lokalna Grupa Działania „WIEPRZ ZE SMAKIEM” 34-122 Wieprz 424	Działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, aktywizacja ludności wiejskiej
Lokalna Grupa Rybacka- Dorzecze Soły Rajska ul. Edukacyjna 9	Działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów rybackich, aktywizacja ludności wiejskiej
Fundacja Inicjatyw Społecznych 34-122 Wieprz 217	Integracja zawodowa
LKS „POGÓRZE” GIERAŁTOWICE	Sport

LKS „ORZEL” WIEPRZ 217	Sport
LKS „SPARTAK” PRZYBRADZ 134 A	Sport
LKS „SOKÓŁ” FRYDRYCHOWICE 115 B	Sport
Stowarzyszenie Gospodyń Gminy Wieprz, Gierałtowiczki 14	Aktywizacja kobiet w życiu społecznym, gospodarczym i kulturowym

Tabela nr 16

Źródło: dane z Urzędu Gminy Wieprz

Wykaz kościołów i związków wyznaniowych w gminie

Nazwa kościoła	Adres kościoła
P.W. Wszystkich Świętych	Wieprz 732
P.W. Archaniołów Gabriela, Michała, Rafała	Frydrychowice 88
P.W. Św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza	Nidek 51
P.W. Św. Marcina	Gierałtowice 64

Tabela nr 17

Źródło: dane z Urzędu Gminy Wieprz

III. Diagnoza i analiza problemów społecznych

3.1. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieprzu

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieprzu zwany w dalszej części „**Ośrodkiem**” działa na podstawie:

- 1) ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. /t.j. Dz.U. z 7.02.2013r. poz. 182 z p. zmianami/
- 2) ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990r. / t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 594 z p. zmianami/
- 3) uchwały Gminnej Rady Narodowej w Wieprzu Nr IX/39/90 z dnia 30 kwietnia 1990r. w sprawie celowości utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieprzu,
- 4) zarządzenia Naczelnika Gminy Wieprz NR 2/90 z dnia 30.04.1990r. w sprawie powołania Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieprzu.

3.1.1 Cele działania Ośrodka

- 1) umożliwienie osobom i rodzinom przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości;
- 2) wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- 3) podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem;
- 4) zapewnienie pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii, w tym przemocą w rodzinie.

3.1.2. Powody udzielania osobom i rodzinom pomocy społecznej

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 1) ubóstwa,

- 2) sieroctwa,
- 3) bezdomności,
- 4) bezrobocia,
- 5) niepełnosprawności,
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- 7) przemocy w rodzinie,
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- 10) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- 11) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 12) alkoholizmu lub narkomanii,
- 13) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- 14) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

3.1.3. Zadania Ośrodka

1. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia

- zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
  - 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
  - 10) praca socjalna;
  - 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
  - 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
  - 13) dożywianie dzieci;
  - 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
  - 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
  - 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
  - 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
  - 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
  - 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
  - 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2. Do zadań własnych gminy należy:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;

- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 5) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

3. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Środki na realizację i obsługę powyższych zadań zapewnia budżet państwa.

4. Ponadto Ośrodek realizuje zadania:

- z ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz.887),
- wynikające z rządowych programów pomocy społecznej oraz wspierania rodziny mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój

- specjalistycznego wsparcia,
- w zakresie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego przyznawanego na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991r.o systemie oświaty (t.j.Dz.U.z 2004r. nr 256 poz.2572 z póź.zm.)
  - ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1456),
  - ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2012 r.,poz. 1228),

3.1.4. Gospodarka finansowa Ośrodka

1. Ośrodek jest jednostką sektora finansów publicznych i funkcjonuje w formie jednostki budżetowej, na zasadach określonych w przepisach o finansach publicznych.
2. Ośrodek pokrywa wydatki związane z funkcjonowaniem bezpośrednio z budżetu Gminy Wieprz, a pobrane dochody odprowadza na rachunek dochodów budżetu Gminy Wieprz.
3. Rozliczenia, o których mowa w ust. 2 oraz gospodarka finansowa, przeprowadzone zostają w trybie przepisów finansów publicznych w sprawie klasyfikacji dochodów i wydatków publicznych oraz przychodów i rozchodów, za pośrednictwem działu, rozdziału i paragrafu klasyfikacji właściwych dla przedmiotu i rodzaju oraz form działalności Ośrodka.
4. Ośrodek prowadzi gospodarkę finansową w oparciu o roczny plan finansowy obejmujący planowane w danym roku budżetowym dochody i wydatki, sporządzany przez Kierownika Ośrodka w trybie przepisów o finansach publicznych. Podstawa sporządzania planu finansowego jest wysokość środków finansowych przewidzianych na działalność Ośrodka w danym roku budżetowym, określona w uchwale budżetowej Gminy Wieprz.
5. Niezależnie od postanowień ust. 1-4, gospodarka finansowo- księgową prowadzona jest w oparciu o przepisy właściwe w sprawach rachunkowości.

3.1.5. Dane o korzystających z pomocy Ośrodka

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w swojej pracy zawodowej spotykają się z różnorodnymi problemami osób i rodzin ubiegających się o pomoc. Poniżej przedstawiono dane o korzystających z pomocy.

Liczba rodzin i powody udzielania pomocy

Powody udzielania pomocy	2010	2011	2012
Liczba rodzin	226	227	227
Ubóstwo	122	131	135
Bezrobocie	101	103	111
Niepelnosprawność	67	66	64
Długotrwała lub ciężka choroba	45	37	34
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	10	9	15
Alkoholizm	20	17	18
Potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności	80	80	84
Przemoc w rodzinie	17	6	9
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	1	2
Zdarzenie losowe	3	7	1
Narkomania	0	1	1
Bezdomność	0	0	1
Praca socjalna	146	227	227

Tabela nr 18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS GOPS Wieprz

Najczęstszym powodem udzielania pomocy mieszkańcom Gminy Wieprz w latach 2010-2012 było ubóstwo - 135 rodzin, bezrobocie - 111 rodzin, następnie potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności - 84 rodziny, niepełnosprawność - 64 rodziny, długotrwała lub ciężka choroba - 34 rodziny, a także alkoholizm 18 - rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - 15 rodzin i przemoc w rodzinie - 9 rodzin.

Należy podkreślić, że faktyczna skala poszczególnych problemów nie jest możliwa do oszacowania, ponieważ wiele problemów pozostaje ukrytych, a dotyczy to przede wszystkim przemocy w rodzinie, czy alkoholizmu, których skala jest z pewnością wyższa. Przyczyna trudności w rozpoznawaniu tych problemów jest to, iż ofiary przemocy czy też osoby współzależne od problemu alkoholowego rzadko zgłaszają się z tego tytułu po pomoc do Ośrodka.

Liczba osób korzystających z pomocy ze względu na wiek i płeć

	2010	2011	2012
Liczba kobiet	401	322	313
0-17	152	145	147
Wiek produkcyjny	215	157	148
Wiek emerytalny	34	20	18

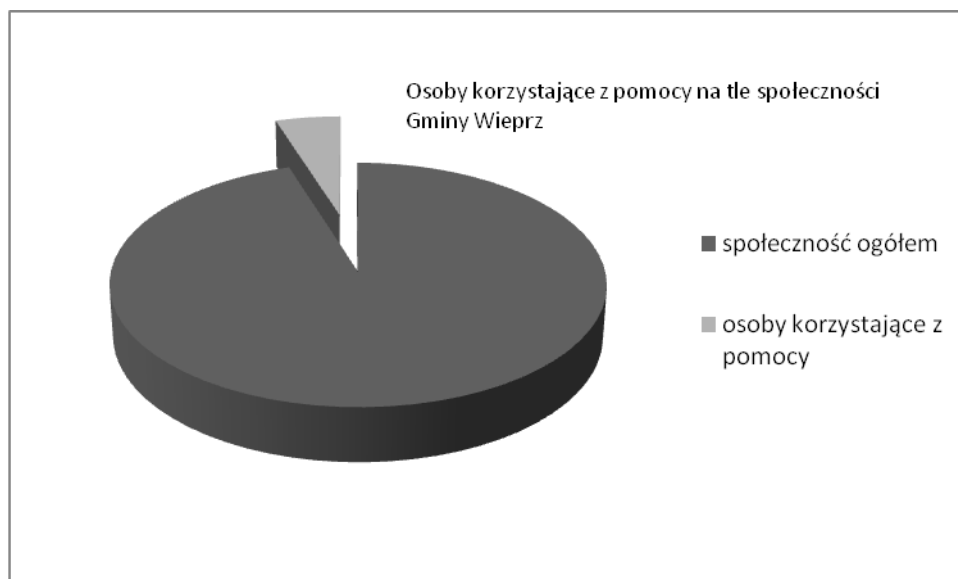
	2010	2011	2012
Liczba mężczyzn	372	311	314
0-17	157	155	164
Wiek produkcyjny	195	140	128
Wiek emerytalny	20	16	22

Tabela nr 19

Źródło: opracowanie własne GOPS na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS GOPS Wieprz

Biorąc pod uwagę płeć osób korzystających z pomocy to w ogólnej liczbie nie ma różnic pomiędzy kobietami 313, a mężczyznami 314. *Biorąc pod uwagę wiek 0-17 to*

mężczyzn 164 jest więcej niż kobiet 147. W wieku produkcyjnym z kolei więcej kobiet korzysta z pomocy 148 niż mężczyzn 128. Wiek emerytalny nie stanowi dużych rozbieżności. Poniżej znajduje się wykres obrazujący osoby korzystające z pomocy społecznej na tle społeczności Gminy Wieprz.

Wykres nr 3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS i UG

Liczba rodzin wg form pomocy i kwoty świadczeń

	2010			2011			2012		
Formy pomocy	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Kwota świadczeń
Zasiłek stały	13	24	39 992	18	30	49 566	20	32	59 214
Zasilki okresowe	20	72	28 670	22	59	29 264	21	52	29 803
w tym przyznane z powodu:									
bezrobocia	15	53	20 360	17	48	20 174	17	44	19 412
długotrwałej choroby	1	4	1 600	2	2	2 250	3	18	7 041
niepełnosprawności	2	4	2 150	2	4	5 000	2	2	2 150
Posilek w tym dla dzieci	105	528	90 596	100	481	91 217	106	501	89 183
Usługi opiekuńcze	9	13	17 398	8	15	11 429	7	11	12 879
Zasilki celowe Ogółem	176	609	169 158	180	593	160 827	179	590	156 818
W tym zas. celowe specjalne	50	144	25 646	42	114	18 923	31	81	12 429
Odpłatność za pobyt w DPS	5	5	73 506	5	5	96 864	5	5	99 476
Praca socjalna	146	427	XXX	227	753	XXX	227	729	XXX

Tabela nr 20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS GOPS Wieprz

Najwięcej rodzin korzysta z pomocy w ramach rządowego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w formie: posiłków w tym dzieci 106, zasiłków celowych 179 rodzin w tym celowych specjalnych 31 rodzin, które otrzymują pomoc w szczególnie uzasadnionych przypadkach, zasiłków okresowych 21 najczęściej z powodu bezrobocia 17 rodzin, zasiłków stałych 20 rodzin przyznawanych w większości ze względu na niepełnosprawność, usług opiekuńczych 7, pobyt w Domu Pomocy Społecznej 5 osób. Na uwagę zasługuje fakt, że praca socjalna świadczona jest w 227 rodzinach, z których 9 rodzin korzysta wyłącznie z tej formy pomocy.

Liczba osób i kwota świadczeń z prac społecznie użytecznych

	2010	2011	2012
Liczba osób	10	15	15
Kwota świadczeń w zł	22 872	38 568	44 813

Tabela nr 21

Źródło: opracowanie własne GOPS na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS GOPS Wieprz

W ramach prac społecznie użytecznych w latach 2010-2012 średnio 13 osób rocznie wykonywało prace społecznie –użyteczne na rzecz mieszkańców Gminy Wieprz.

Liczba osób i kwota świadczeń – stypendia socjalne dla uczniów

	2010	2011	2012
Liczba osób	85	114	128
Kwota świadczeń w zł	32 639	44 690	45 678

Tabela nr 22

Źródło: opracowanie własne GOPS na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS GOPS Wieprz

W latach 2010 -2012 liczba osób korzystających ze stypendiów socjalnych wzrasta, co może wiązać się pogorszeniem się sytuacji materialno-bytowej osób korzystających z pomocy Ośrodka.

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i kwoty tych świadczeń

	2010	2011	2012
Zasilek rodzinny wraz z dodatkami	X	X	X
Liczba rodzin	533	473	436
Kwota świadczeń w zł	1 967 309	1 730 354	1 643 960
Świadczenia pielęgnacyjne	X	X	X
Liczba rodzin	180	300	481
Kwota świadczeń w zł	89 770	152 258	243 984
Zasiłki pielęgnacyjne	X	X	X
Liczba rodzin	1 905	1 962	1 956
Kwota świadczeń w zł	291 465	300 186	299 268
Fundusz alimentacyjny	X	X	X
Liczba rodzin	26	29	32
Kwota świadczeń w zł	160 310	195 200	219 600

Tabela nr 23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS GOPS Wieprz

W latach 2010-2012 liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne zmalała z 533 rodzin do 436, a liczba świadczeń pielęgnacyjnych wzrosła ze 180 rodzin do 481. Widoczna jest z kolei tendencja wzrostowa w liczbie rodzin otrzymujących zasiłki pielęgnacyjne z 1905 do 1956 jak i funduszu alimentacyjnego z 26 rodzin do 32.

3.2. Analiza najważniejszych problemów społecznych w związku, z którymi została przyznana pomoc w Gminie Wieprz

Niniejszy rozdział stanowi analizę najważniejszych problemów społecznych w związku z którymi została przyznana pomoc w Gminie Wieprz. Omówione zostaną m.in. problem ubóstwa, bezrobocia, potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności, niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba, alkoholizm.

3.2.1. Ubóstwo

Ubóstwo to stan, w którym osobie lub rodzinie brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w społeczeństwie za niezbędne. Zasadniczo, aby skorzystać z pomocy społecznej, w rodzinie musi występować ubóstwo. Wyjątek mogą stanowić specjalne zasiłki celowe, które mogą być przyznane w szczególnie uzasadnionych przypadkach, pomimo przekraczania przez osoby lub rodziny kryterium dochodowego uprawniającego do pobierania świadczenia z pomocy społecznej. Ubóstwo może być spowodowane różnymi czynnikami, jak chociażby bezrobociem, niepełnosprawnością, biernością życiową, czy brakiem odpowiedzialności za siebie i rodzinę. Osoby trwale ubogie cechuje poczucie bezradności, bezsilności oraz zepchnięcia na margines. Z powodu podejmowania prac dorywczych i potrzeby oszczędzania, takie osoby nie uczestniczą czynnie w życiu społecznym ani nie korzystają z dóbr kulturowych. W takich rodzinach często istnieje przyzwolenie na łamanie norm społecznych, występują liczne konflikty i napięcia między członkami rodziny, jak również przemoc.

Wyróżniamy kilka **kategorii ubóstwa**:

- ubóstwo absolutne,
- ubóstwo względne,
- ubóstwo subiektywne,
- ubóstwo ustawowe - w rozumieniu Ustawy o pomocy społecznej.

Ubóstwo **absolutne** oznacza stan niezaspokojonych minimalnych potrzeb biologicznych. Ubóstwo **względne** natomiast, nadmierne rozpiętości w poziomie życia w danym kraju.

Ubóstwo **subiektywne** powstało na skutek czynników, takich jak: mała bądź całkowity brak zaradności i aktywności ludzi, niskie kwalifikacje, słabe wykształcenie, niechęć do wykonywania pracy czy uzależnienie od zasiłków i pomocy społecznej, a także różne patologie społeczne np.: narkomania czy alkoholizm. Ustawową granicą ubóstwa jest kwota dochodów, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego.

Inny podział przyczyn powstania ubóstwa to wyróżnienie trzech kategorii czynników:

1. **Zdrowotne** - obejmujące długotrwałą chorobę, upośledzenie fizyczne lub umysłowe, inwalidztwo, alkoholizm i narkomanię.
2. **Rodzinne** - oprócz sieroctwa, niepełności czy wielodzietności rodziny, są to również samotność czy trudność lub niemożność przystosowania się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, a także problemy opiekuńczo – wychowawcze w rodzinie.
3. **Bezrobocie** – to ostatnia kategoria czynników, ale można powiedzieć, że najważniejsza, bo prawie zawsze współwystępująca z kwestią ubóstwa. Rozróżniamy bezrobocie z prawem i bez prawa do zasiłku. W Polskich realiach ubóstwo jest najczęściej wynikiem właśnie bezrobocia.

Najbardziej wiarygodną miarą ubóstwa w naszej Gminie jest liczba rodzin objętych pomocą społeczną. Podstawowym kryterium decydującym o takiej kwalifikacji jest kryterium dochodowe, określone ustawą o pomocy społecznej. Jest to pierwszy powód ubiegania się rodziny lub osoby o udzielenie pomocy społecznej.

Liczba rodzin objętych pomocą w powodu ubóstwa

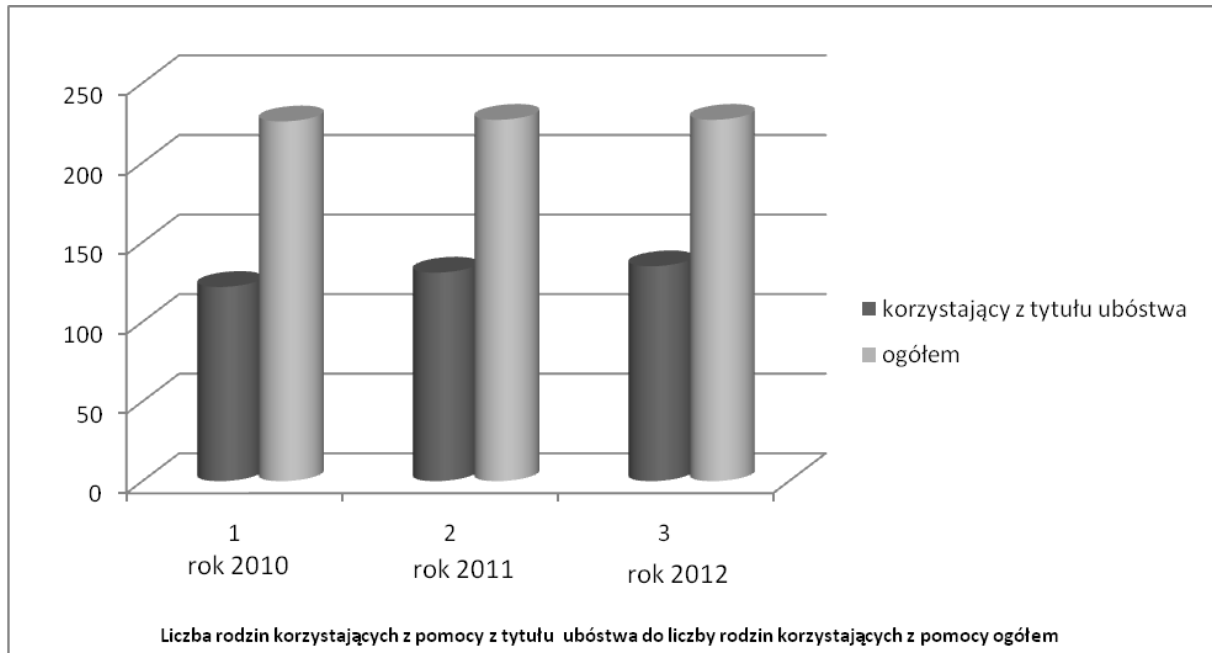
	Liczba rodzin objętych pomocą		% udział z powodu ubóstwa liczby rodzin
	Ogółem	W tym z powodu ubóstwa	
2010	226	122	53,98
2011	227	131	57,71
2012	227	135	59,47

Tabela nr 24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS GOPS Wieprz

Jak wynika z analizy danych w latach 2010-2012 widoczna jest tendencja wzrostowa w liczbie rodzin dotkniętych ubóstwem z 122 do 135, które w 2012r. stanowią aż 59,47 % ogółu wszystkich rodzin korzystających z pomocy. Najdokładniej sytuację rodzin objętych pomocą z tytułu ubóstwa w stosunku do liczby rodzin ogółem korzystających z pomocy Ośrodka obrazuje poniższy wykres:

Wykres nr 4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

3.2.2. Bezrobocie

Bezrobocie nie tylko samo w sobie jest problemem społecznym, ale leży także u podstaw wielu innych kwestii społecznych. Negatywne skutki bezrobocia odczuwa zarówno osoba bezrobotna jak i całe społeczeństwo.

Bezrobocie w wymiarze ekonomicznym stanowi obciążenie budżetu państwa oraz samorządów lokalnych, narażając je na wysokie koszty. Są to między innymi koszty związane z wypłatą zasiłków dla bezrobotnych, pożyczkami dla bezrobotnych, pracami interwencyjnymi, wydatkami z pomocy społecznej itp. Bezrobocie w wymiarze społecznym stanowi o powstaniu zjawiska załamania budżetów rodzinnych, biedy, braku perspektyw, demotywacji itd.

Skutki społeczne można podzielić na indywidualne i makrospołeczne. Do skutków indywidualnych zalicza się skutki spowodowane utratą dochodów (np. obniżenie poziomu życia bezrobotnego i jego rodziny, rezygnacja z podstawowych potrzeb, brak środków na kształcenie dzieci oraz podnoszenie własnych kwalifikacji); skutki psychospołeczne (nasilanie się stresów wynikających z braku poczucia własnej wartości, użyteczności i lęku o przyszłość, utrata tożsamości, apatia i frustracje, napięcia i konflikty w rodzinie) oraz skutki zdrowotne (większa podatność na choroby, wyższa umieralność).

Bezrobocie rodziców nie stwarza poczucia bezpieczeństwa u dzieci i negatywnie wpływa na ich dalszą edukację. Często prowadzi do rozpadu rodziny i może być zagrożeniem przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorców osobowych a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego. Jako skutki makrospołeczne uznaje się rozszerzenie zjawisk patologii społecznej, wzrost napięć i konfliktów oraz emigrację osób nie mogących znaleźć zatrudnienia w kraju.

Problem bezrobocia zwłaszcza długotrwałego wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływania. Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to w głównej mierze rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na aktywne poszukiwanie zatrudnienia i pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego. Forma, wysokość i okres wypłacania świadczenia powinna być uzależniona od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

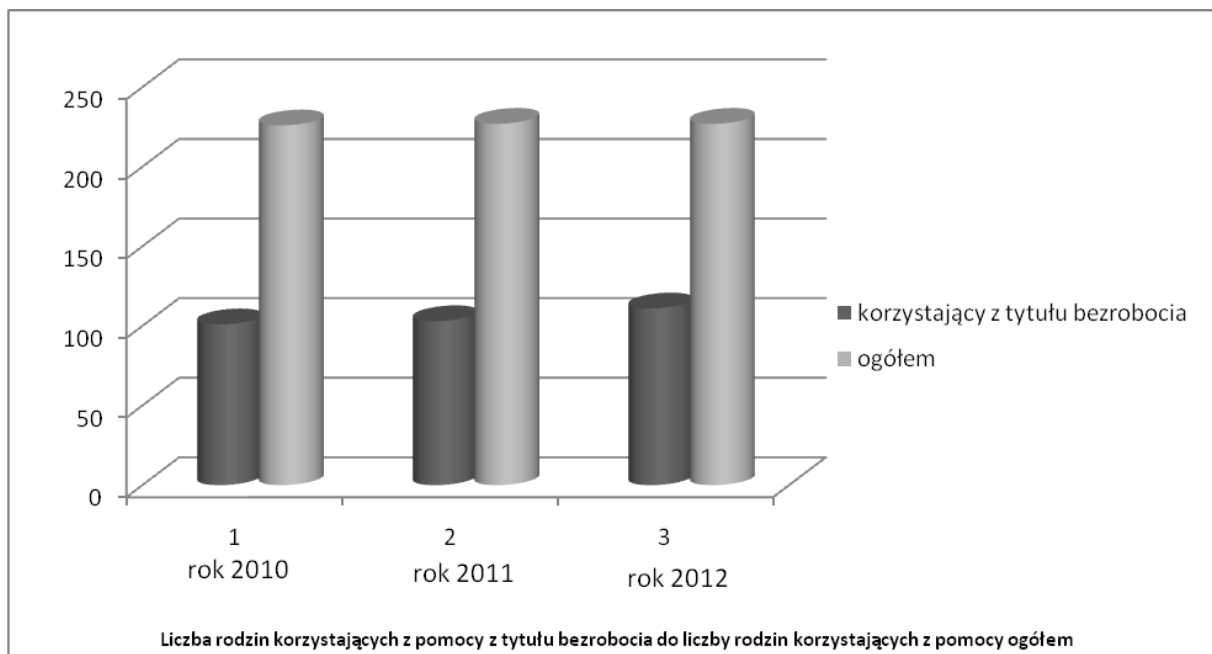
Liczba rodzin objętych pomocą z tytułu bezrobocia

	Liczba rodzin objętych pomocą		% udział z powodu bezrobocia liczby rodzin
	Ogółem	W tym z powodu bezrobocia	
2010	226	101	44,69
2011	227	103	45,37
2012	227	111	48,90

Tabela nr 25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS GOPS Wieprz

W latach 2010-2012 obserwujemy niewielką tendencję wzrostową osób korzystających z pomocy GOPS w Wieprzu z tytułu bezrobocia z 101 rodzin do 111. Bezrobocie jest nadal główną przyczyną korzystania z pomocy GOPS, bowiem dotyczyło aż 48,90% objętych GOPS w porównaniu do roku 2010 nastąpił 4,21 % wzrost omawianego problemu. Stosunek liczby rodzin ogółem do liczby rodzin którym udzielono pomocy w związku z występowaniem bezrobocia przedstawia niżej zawarty wykres:

Wykres nr 5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

3.2.3. Potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności

Problemowi **wielodzietności** w Polsce towarzyszy cały zespół cech sprzyjających ubóstwu, takich jak bezrobocie, niskie kwalifikacje głowy rodziny, czy zamieszkanie na wsi. Wielodzietność to często wzór trwały, odtwarzany przez kolejne dorastające pokolenia. Rodziny takie znajdują się w wiele trudniejszej sytuacji materialnej niż np. rodziny niepełne, które w wielu innych krajach należą do najbiedniejszych. W Polsce bardzo często wielodzietność bywa synonimem ubóstwa. Wielodzietność to również gorsza sytuacja materialna dzieci, to niedożywienie, podatność na choroby, trudne warunki do nauki, wczesnie podejmowana praca zarobkowa (często kosztem nauki), ograniczone kontakty

rówieśnicze, różnego rodzaju wyrzeczenia i upokorzenia. To bardzo trudny start do dorosłego życia. Bieda dotykająca dzieci to szczególnie ważny problem społeczny, gdyż odnosi się zarówno do teraźniejszości jak i do przyszłości społeczeństwa. Kryje się w niej niebezpieczeństwo utrwalenia niedostatku, czy nędzy i związanych z tym negatywnych zjawisk.

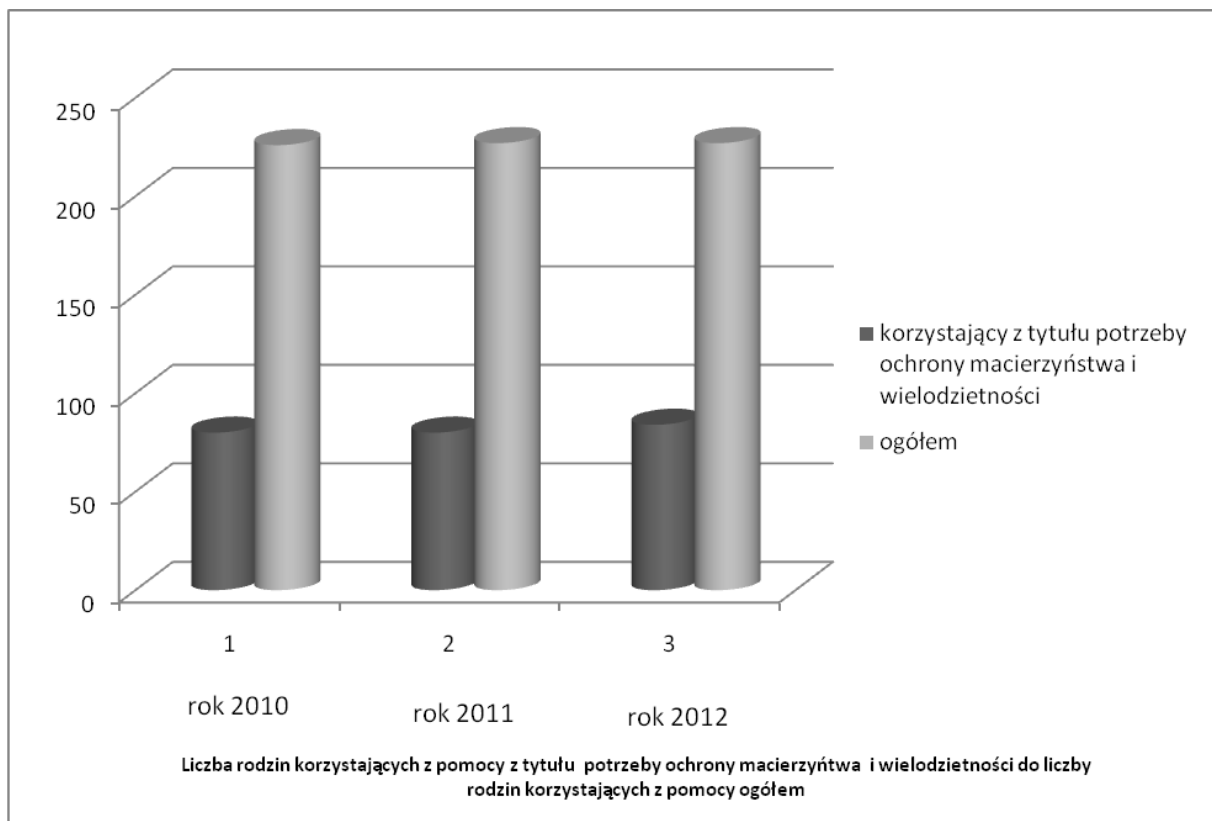
Liczba rodzin objętych pomocą z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności

	Liczba rodzin objętych pomocą		% udział z powodu ochrony macierzyństwa w tym wielodzietności liczby rodzin
	Ogółem	W tym z powodu ochrony macierzyństwa w tym wielodzietności	
2010	226	80	35,40
2011	227	80	35,24
2012	227	84	37,00

Tabela nr 26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS GOPS Wieprz

Z analizy danych wynika, że w latach 2010-2012 liczba rodzin korzystających z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w tym wielodzietności utrzymuje się na tym samym poziomie i stanowi w 2012r. aż 37 % rodzin objętych pomocą. Należy zaznaczyć, że rodziny u których występują te powody są w dużej mierze biorcami świadczeń w formie posiłków dla dzieci w szkole.

Wykres nr 6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

3.2.4. Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba

Waga tego problemu wynika z powszechności występowania **niepełnosprawności** w społeczeństwie oraz z konsekwencji, jakie wywołuje w sensie indywidualnym i społecznym. Za osoby niepełnosprawne należy uznać osoby, których stan psychiczny i fizyczny powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia lub uniemożliwienia pełnienia ról i zadań społecznych na poziomie ogólnie przyjętych norm społecznych

Osoba niepełnosprawna to również osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie, wydane przez organ do tego upoważniony (osoba niepełnosprawna prawnie) lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku, takich jak: zabawa, nauka, samoobsługa (osoba niepełnosprawna biologicznie). Obecnie obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa, regulowane odrębnymi ustawami i prowadzonymi przez różne instytucje:

- do celów **rentowych** – orzecznictwo rentowe prowadzone przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, komisje lekarskie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, komisje lekarskie podległe MSWiA ;
- do celów **poza rentowych** - orzecznictwo poza rentowe prowadzone przez Zespoły do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności.

Pomimo, że ludziom niepełnosprawnym przysługują różne prawa i ulgi, osoby te napotykają na swojej drodze wiele trudności. Liczne bariery architektoniczne, komunikacyjne, społeczne, zawodowe, edukacyjne powodują, że mają mniejsze możliwości pełnienia ról społecznych. Wg statystyk osoby niepełnosprawne są gorzej wykształcone, przejawiają niższą aktywność zawodową i w konsekwencji dotyka je zjawisko wykluczenia z życia zawodowego i społecznego.

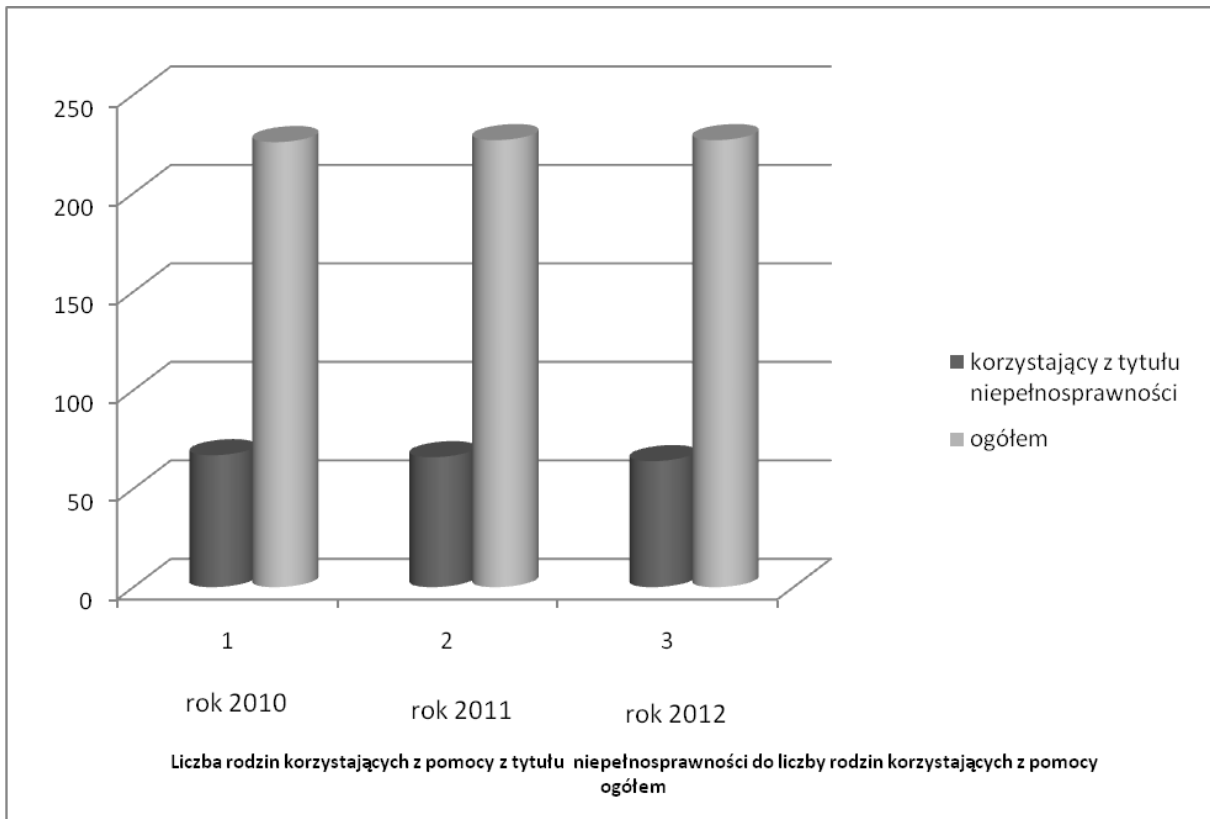
Liczba rodzin objętych pomocą z tytułu niepełnosprawności

	Liczba rodzin objętych pomocą		% udział z powodu niepełnosprawności liczby rodzin
	Ogółem	W tym z powodu niepełnosprawności	
2010	226	67	29,65
2011	227	66	29,07
2012	227	64	28,19

Tabela nr 27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS GOPS Wieprz

Jak wynika z analizy danych w latach 2010-2012 liczba rodzin korzystających z powodu niepełnosprawności utrzymuje się na tym samym poziomie i stanowi w 2012r. aż 28,19 % wszystkich rodzin objętych pomocą. Stosunek liczby rodzin korzystających z pomocy ogółem do liczby rodzin korzystających z pomocy z tytułu niepełnosprawności przedstawia wykres poniżej:

Wykres nr 7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Kolejna tabela zawiera dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych zamieszkujących powiat wadowicki.

Liczba osób niepełnosprawnych w powiecie wadowickim

Liczba mieszkańców w powiecie ogółem	Liczba osób niepełnosprawnych w powiecie	Kobiety	Mężczyźni	Miasto		Wieś	
				K	M	K	M
158 354	15 645	7 866	7 779	2 610	2 439	5 250	5 340

Tabela nr 28

Źródło: NSP 2011r.

Z analizy danych wynika, że w powiecie wadowickim jest więcej niepełnosprawnych kobiet, natomiast na wsi nieznacznie przeważają mężczyźni. Osoby niepełnosprawne w powiecie stanowią 9,88 % wszystkich mieszkańców powiatu.

Liczba rodzin objętych pomocą z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby

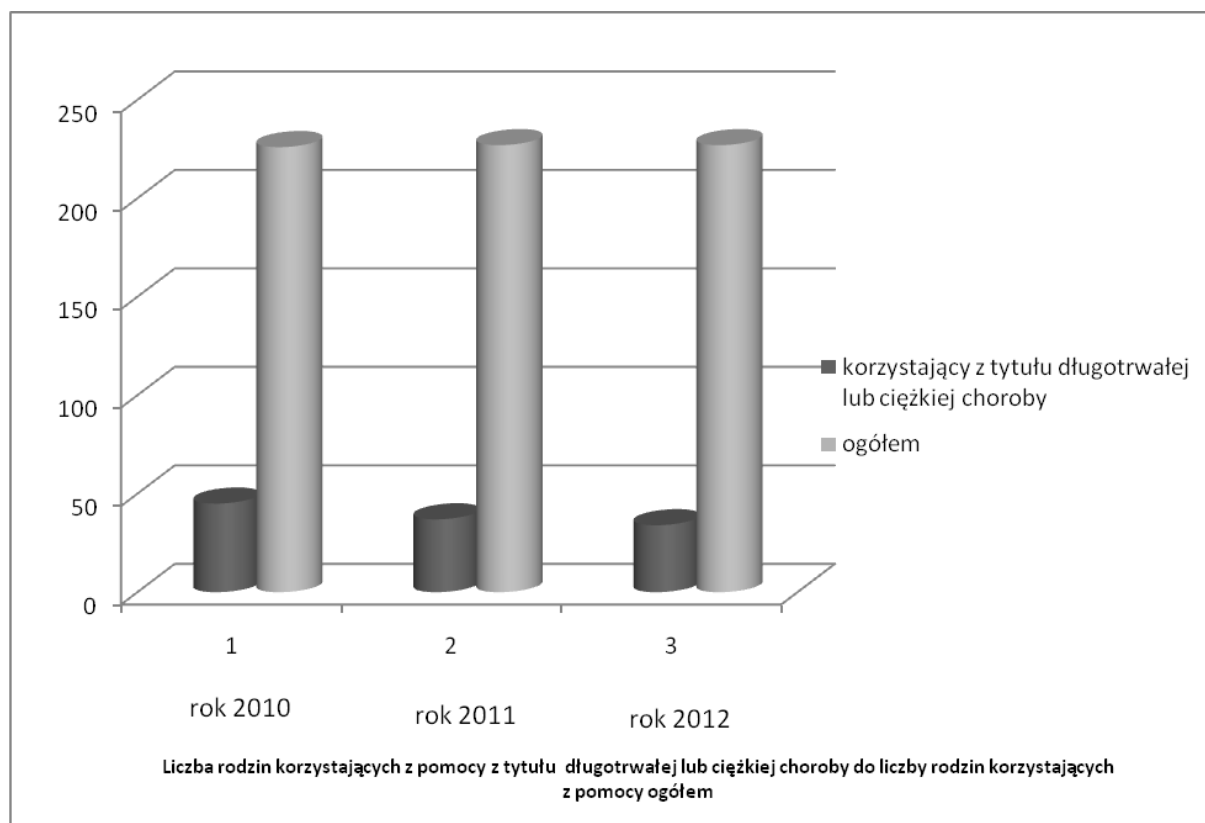
	Liczba rodzin objętych pomocą		% udział z powodu długotrwałej choroby liczby rodzin
	Ogółem	W tym z powodu długotrwałej choroby	
2010	226	45	19,91
2011	227	37	16,30
2012	227	34	14,98

Tabela nr 29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS GOPS Wieprz

W latach 2010-2012 liczba rodzin u, których powodem jest długotrwałą choroba nieznacznie maleje z 45 do 34 rodzin. Jednakże skala problemu jest stosunkowo duża, ponieważ w 2012r. rodziny te stanowią 14,98 % wszystkich rodzin korzystających z pomocy.

Wykres nr 8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Poniżej z kolei zostaną przedstawione dane dotyczące stany zdrowia dzieci w wieku 0-18 lat z tereny Gminy Wieprz.

**Dane o stanie zdrowia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat
z terenu Gminy Wieprz w 2012r**

Najczęstsze schorzenia wieku 0-18 lat	Liczba osób u których stwierdzono schorzenia
Otyłość	93
Zaburzenia refrakcji i akomodacji	210
Choroba nadciśnieniowa	41
Alergie	106
Choroby tarczycy	8
Zniekształcenia kręgosłupa	338
Zaburzenia rozwoju	174

Tabela nr 30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SPZOZ Wieprz

Z powyższej tabeli wynika, że najczęściej osób w tym przedziale wiekowym choruje na zniekształcenia kręgosłupa, na zaburzenia refrakcji i akomodacji, najmniej zaś na choroby tarczycy.

Kolejne dane o stanie zdrowia dotyczą osób z terenu Gminy Wieprz w wieku 19-65 i więcej.

**Dane o stanie zdrowia osób w wieku 19-65 i więcej lat
na terenie Gminy Wieprz w 2012r.**

Najczęstsze schorzenia wieku 19-65 i więcej	Liczba osób u których stwierdzono schorzenia
Cukrzyca	428
Nowotwory	128
Choroba układu krążenia	2172
Przewlekły nieżyt oskrzeli	244
Choroby tarczycy	349
Choroby układu mięśniowo-kostnego	744
Przewlekłe choroby układu trawiennego	366

Tabela nr 31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z SPZOZ Wieprz

Z powyższej tabeli wynika, że najczęściej osób dorosłych choruje na choroby układu krążenia, układu mięśniowo-kostnego, najmniej zaś na nowotwory.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieprzu oraz obserwacji pracowników wynika, że niepełnosprawność i długotrwała choroba jest czynnikiem powodującym narastanie problemów rodziny i pogorszenie jej sytuacji materialno- bytowej.

Wśród dzieci i młodzieży najczęstszymi schorzeniami są zniekształcenia kręgosłupa i wady wzroku, co w dużej mierze jest rezultatem nieodpowiedniego trybu życia, również wielogodzinnego spędzania czasu przy komputerze. U osób dorosłych najczęściej schorzeń związanych jest chorobami układu krążenia i układu mięśniowo-kostnego.

3.2.5. Alkoholizm

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, z którą wiąże się nie tylko konsekwencje zdrowotne i zapadalność na choroby takie jak nadciśnienie, udar mózgu, nowotwory, marskość wątroby, zespół uzależnienia psychicznego dla uzależnionej osoby.

Alkoholizm to również problem socjalny i przyczynia się do występowania patologii społecznych. Ocenia się, że około 4-5 milionów Polaków nadużywa alkoholu, zaś trwale uzależnionych jest ponad 1,5 miliona osób. Niepokojące jest zjawisko stałego obniżania się granicy wieku inicjacji alkoholowej młodzieży. Do ujemnych społecznych skutków alkoholizmu można zaliczyć spadek wydajności pracy, występowanie chorób związanych z nadużywaniem alkoholu, jak nadciśnienie, udar mózgu, nowotwory, marskość wątroby, zespół uzależnienia psychicznego. Zjawisko alkoholizmu jest ściśle powiązane z występowaniem przestępczości, wypadkami w pracy oraz wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu przez któregoś z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich możemy mówić o uzależnieniu od alkoholu wówczas, kiedy zaczyna on panować nad życiem człowieka, kiedy staje się ważniejszy niż cokolwiek innego, kiedy w wyborach życiowych człowieka między alkoholem a pracą, alkoholem a uczuciem, alkoholem a dobrem rodziny wygrywa alkohol. Alkoholizm jest chorobą kontroli nie da się przestać pić, kiedy się sięgnie po alkohol. Jest chorobą zaprzeczeń – alkoholik odgradza się od pewnych sygnałów (bagatelizuje sygnały o chorobie, kłopotach w domu) twierdzi, że nie zapamięta tego, co robił w domu po spożyciu alkoholu. Tworzy system iluzji i zaprzeczeń, by nie dopuścić do skonfrontowania się z dramatem sytuacji. Jest to także choroba emocji – alkoholik nie potrafi na trzeźwo radzić sobie z emocjami, a im większe jest uzależnienie, tym większych samo picie dostarcza powodów do lęku, rozpacz i samotności.

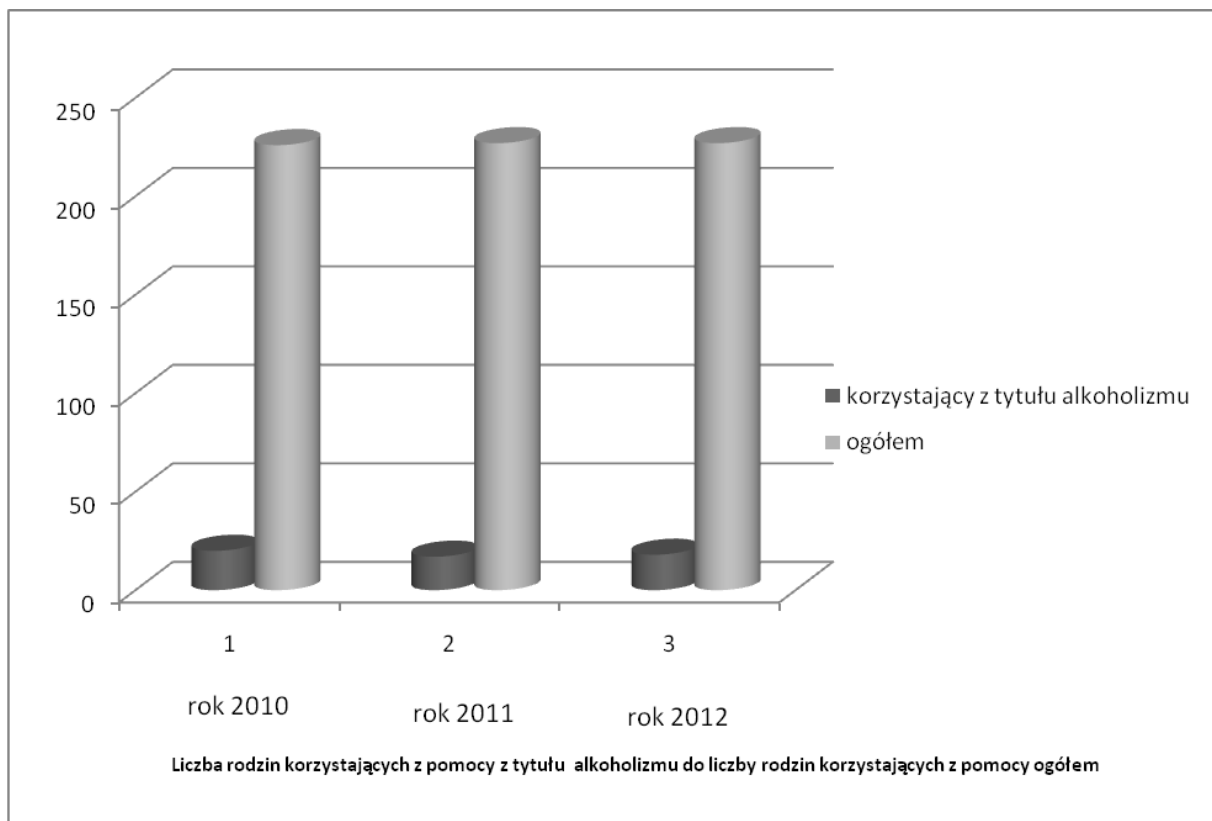
Liczba rodzin objętych pomocą z tytułu alkoholizmu

	Liczba rodzin objętych pomocą		% udział z powodu alkoholizmu liczby rodzin
	Ogółem	W tym z powodu alkoholizmu	
2010	226	20	8,85
2011	227	17	7,49
2012	227	18	7,93

Tabela nr 32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS GOPS Wieprz

W latach 2010-2012 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu utrzymuje się na tym samym poziomie od 18 do 20 rodzin. Rodziny te stanowią 7,93 % ogółu rodzin korzystających z pomocy w 2012r. Trzeba jednak zaznaczyć, że powyższe dane nie obrazują w pełni skali problemu, ponieważ zbadanie problemu wymaga szczegółowych badań socjologicznych. Alkoholizm to zjawisko, które dotyka wielu mieszkańców naszej gminy w różnym wieku, niezależnie od miejsca zamieszkania, płci, wykształcenia.

Wykres nr 9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

3.2.6. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Problem ten charakteryzuje się przede wszystkim niezaradnością w opiece i wychowaniu dzieci w rodzinach oraz nieporadnym i nieracjonalnym dysponowaniem budżetem domowym. W literaturze nie ma definicji ani badań nad tą kategorią problemu. Natomiast ustawa o pomocy społecznej wyznacza te kategorie problemów, jako podstawę do udzielania pomocy. Najczęściej **bezradność rodziny w opiece i wychowaniu** dzieci przejawia się trudnościami we właściwym wypełnianiu ról społecznych poszczególnych członków rodziny. W rodzinach zaburzonych rodzicom brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowywania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa, obdarzania dzieci uwagą. Bardzo często dzieci pochodzące z tych rodzin bez należytej opieki, nieumiejętnie wykorzystują czas wolny w większości spędzając go z rówieśnikami, częściej

pojawiają się u nich problemy z nauką, sprawiają problemy wychowawcze, ulegają wielu zagrożeniom współczesnego świata (m.in. uzależnienia od alkoholu, narkotyków, komputera). Dzieci odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem łamiąc przy tym panujące obyczaje, normy i wartości. Wśród wielu zewnętrznych czynników zagrażających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, na pierwszy plan wysuwają się bezrobocie i ubóstwo. Bezrobocie stanowi główne uwarunkowanie wykluczenia społecznego i zaburza wypełnianie ekonomicznej funkcji rodziny. Rodzice skupiając się na zaspakajaniu najbardziej podstawowych potrzeb, nie są w stanie zaspokoić potrzeb wyższego rzędu, a to z kolei hamuje rozwój jej członków. Długotrwałe pozostawanie bez pracy najczęściej prowadzi do narastania wewnętrznych konfliktów w rodzinie, różnego typu uzależnień, przemocy domowej, pogorszenia stosunków między jej członkami a tym samym jest przyczyną nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny.

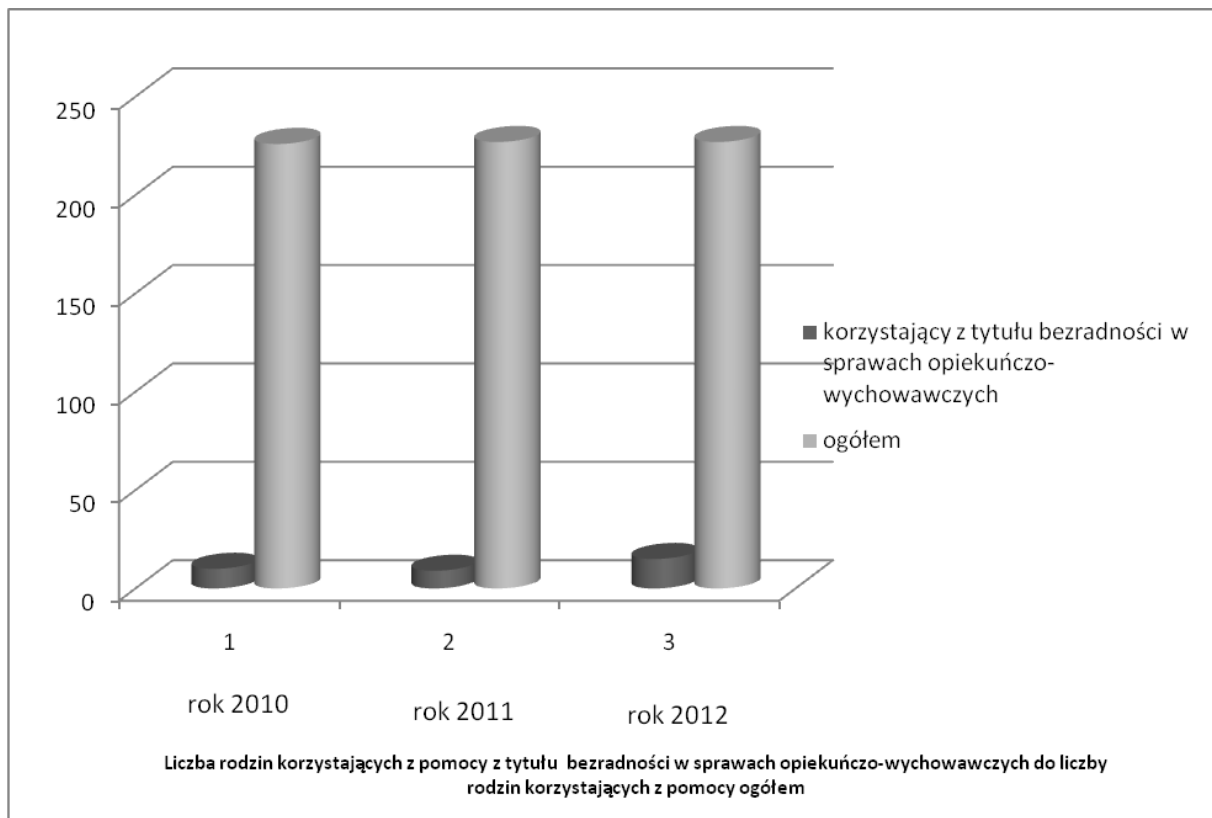
Liczba rodzin objętych pomocą z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

	Liczba rodzin objętych pomocą		% udział z powodu bezradności w sprawach opiek.-wych. liczby rodzin
	Ogółem	W tym z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	
2010	211	10	4,74
2011	215	9	4,19
2012	218	15	6,88

Tabela nr 33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań MPiPS GOPS Wieprz

Z analizy danych w latach 2010-2012 wynika, że coraz więcej rodzin wykazuje bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych. Liczba rodzin wzrosła z 10 do 15, co w 2012 stanowi 6,88 % wszystkich rodzin. Rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań, oraz dziecku z tej rodziny udziela się pomocy finansowej, pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, asystenta rodziny a jeśli to konieczne zapewnienia dziecku opieki i wychowania poza rodziną poprzez umieszczenie w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Wykres nr 10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

3.2.7. Przemoc w rodzinie.

Przemoc w rodzinie to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody (psychiczne, fizyczne lub materialne).

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- 1) **Jest intencjonalna** - przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
- 2) **Sily są nierówne** - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą (ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy).
- 3) **Narusza prawa i dobra osobiste** - sprawca wykorzystuje przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.)
- 4) **Powoduje cierpienie i ból** - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Formy przemocy:

- Przemoc **fizyczna** - popychanie, bicie, szarpanie, kopanie, policzkowanie, duszenie, ciągnięcie za włosy itd.
- Przemoc **psychiczna** - wyzwiska, groźby, poniżanie, krytykowanie, ośmieszanie.
- **Zaniedbanie** - ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych osób najbliższych, objawami mogą być: niedożywienie, brak opieki medycznej, chłód emocjonalny, obojętność.
- Przemoc **ekonomiczna** - ograniczenie dostępu do wspólnych zasobów, uporczywe uchylanie się od obowiązku łożenia na utrzymanie osób najbliższych i przez to narażanie jej na niemożliwość zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.
- Przemoc **seksualna** - zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych, gwałt.

Objęci wsparciem w związku z występowaniem przemocy w rodzinie

	Liczba Niebieskich Kart	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba osób korzystających ze wsparcia Punktu
2010	4	17	43	17
2011	7	6	27	61
2012	6	9	34	60

Tabela nr 34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GOPS Wieprz

Statystyki w latach 2010 – 2012 dotyczące liczby rodzin korzystających ze wsparcia w związku z występowaniem przemocy w rodzinie przedstawiają się różnie. Dane statystyczne dotyczące przemocy były by z pewnością wyższe jednak nie da się ukryć, że ofiary przemocy zwłaszcza z terenów wiejskich rzadziej zwracają się o pomoc lub interwencję. Obserwuje się natomiast duży wzrost liczby osób korzystających ze wsparcia Punktu Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie z 17 osób w 2010 do, aż 60 osób w roku 2012. W punkcie klienci korzystają z pomocy specjalistów m.in. psychologa, prawnika i pracowników socjalnych.

Ośrodek przeprowadził wśród mieszkańców gminy ankietę na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Wyniki ankiety wskazują, że 40% badanych słyszało o przemocy w rodzinie, 32% zna takie przypadki, a 28% badanych z kolei nie zna przypadków występowania przemocy w rodzinie, natomiast 35% badanych przyznało się do bycia świadkiem przemocy. Wyniki te wskazują jednoznacznie na to, że duża część mieszkańców gminy nie ma wiedzy na temat tego problemu i możliwości jego rozwiązywania.

3.2.8. Starość - lokalny problem społeczny

Ważnym aspektem w strategii jest problem **starzenia się** społeczeństwa. W gminie Wieprz co rocznie odnotowuje się wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Starzeniu się społeczeństwa polskiego towarzyszy starzenie się ludności w wieku produkcyjnym. Ponieważ w niedalekiej przyszłości znaczna grupa osób w wieku produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową, zasilą one grono seniorów, co z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy, odpowiedniej sfery usług społecznych. Wraz z osiągnięciem wieku określanego, jako starczy ulegają zmianie dotychczasowe role społeczne. Człowiek starzejący się stopniowo zaczyna wycofywać się z pełnionych dotychczas ról społecznych, w obszarze życia rodzinnego, zawodowego, organizacyjnego (gdy umiera współmałżonek). „Senior” zaczyna pełnić coraz częściej role określane, jako **peryferyjne**, łączące się z wycofywaniem się jednostki z aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Spowodowane to jest w pewnym sensie zmniejszeniem się sprawności fizycznej, aktywności oraz liczby kontaktów z innymi, ale przede wszystkim przyjęciem nowej roli społecznej – **roli człowieka starego**, którą kształtuje w pewnej mierze stereotyp człowieka starego. Tej roli bardzo często

towarzyszy kwestia społeczna w postaci niepełnosprawności oraz choroby przewlekłej. Funkcjonowanie społeczne „człowieka starego” borykającego się z trudnościami związanymi z niepełnosprawnością oraz chorobą przewlekłą i co z tym związane z wypełnianiem ról społecznych jest determinowane przez otoczenie społeczne (przyjaciele, rodzina, sąsiedzi itp.). Wydaje się, że od ich postawy w znacznej mierze zależy funkcjonowanie społeczne grupy, którą stanowią seniorzy.

IV. Strategia rozwiązywania problemów społecznych

4.1. Analiza SWOT

SWOT to narzędzie strategiczne pozwalające ocenić otoczenie pod kątem powodzenia dla planowanych założeń strategicznych. Zastosowanie tej metody pozwala na wyodrębnienie kluczowych czynników wpływających na kwestie społeczne. W analizie uwzględnia się czynniki wewnętrzne tj. silne i słabe strony naszej gminy oraz czynniki zewnętrzne tj. szanse i zagrożenia.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Niewielki, ale systematyczny przyrost ludności w gminie. 2. Wysoki odsetek ludności w wieku produkcyjnym. 3. Przychylność władz samorządowych do realizacji zewnętrznych projektów i programów w zakresie poprawy warunków życia najuboższych mieszkańców gminy. 4. Rolniczy charakter gminy szansą dla produkcji rolniczej i hodowli, w tym ekologicznej. 5. Realizacja projektu systemowego na rzecz integracji społecznej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. 6. Rozwinięta sfera wsparcia społecznego dla osób bezrobotnych. 7. Zaangażowanie pracowników GOPS i CIS w działalność na rzecz społeczności lokalnej. 8. Dobrze rozwinięta infrastruktura oświatowa, przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja. 9. Możliwość tworzenia szerokiej oferty kulturalnej i sportowej kierowanej dla dzieci młodzieży oraz osób starszych. 10. Duża liczba organizacji pozarządowych prężnie działających na terenie gminy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słabo rozwinięte zaplecze placówek i instytucji działających w celu poprawy życia i rozwoju społecznego najuboższych grup społecznych w gminie. 2. Słaba dostępność do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog) 3. Starzejące się społeczeństwo. 4. Brak działań w kierunku wspierania rodzin wielodzietnych w gminie. 5. Życiowa bierność klientów pomocy społecznej. 6. Wysokie koszty pobytu ludzi starszych w domach pomocy społecznej. 7. Funkcjonujące w społeczeństwie mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie. 8. Brak leczenia specjalistycznego dla starzejących się mieszkańców gminy.

<ol style="list-style-type: none"> 11. Dobrze zorganizowana służba zdrowia w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej. 12. Rozwinięty system profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 13. Coroczna realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. 14. Prowadzenie działalności w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. 15. Prężnie działające przy GOPS Punkt Konsultacyjny dla ofiar przemocy domowej oraz Społeczny Punkt Informacyjny. 16. Wykwalifikowana i merytorycznie przygotowana kadra pomocy społecznej. 	
--	--

Tabela nr 35

Źródło: opracowanie własne

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostępność funduszy unijnych w zakresie upowszechniania aktywnej integracji. 2. Możliwość skorzystania z różnego rodzaju programów ministerialnych skierowanych do poszczególnych grup klientów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój działających na terenie gminy gospodarstw rolnych tworzących nowe miejsca pracy. 4. Rozwój małych przedsiębiorstw. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recesja gospodarcza przekładająca się na spadek zatrudnienia i wzrost klientów pomocy społecznej. 2. Błędne rozwiązania prawne w zakresie polityki społecznej. 3. Zmniejszające się nakłady państwa na politykę prorodzinną i pomoc społeczną. 4. Emigracja ludzi młodych za pracą. 5. Coraz większe rozwarstwianie się grup społecznych (brak klasy średniej) 6. Starzejące się społeczeństwo – wzrost liczby osób zależnych.

Tabela nr 36

Źródło: opracowanie własne

ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Doświadczona i wyszkolona kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieprzu.
2. Placówki, instytucje:
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieprzu,
  - Punkt Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą w GOPS Wieprz,
  - Punkt Konsultacyjny ds. Pomocy Rodzinie i Uzależnień Alkoholowych w Urzędzie Gminy Wieprz,
  - centrum Integracji Społecznej w Wieprzu
  - Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wieprzu,
  - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wieprzu,
  - W każdej szkole na terenie Gminy Wieprz Świetlica socjoterapeutyczna,
  - Gminny Środowiskowy Dom Samopomocy w Wieprzu,
  - Stowarzyszenie Pomocy Bezrobotnym i ich Rodzinom „Nadzieja” w Wieprzu,
  - Społeczny Punkt Informacyjny w Wieprzu,
  - Media – Gazeta „Wieści z Gminy Wieprz” z siedzibą w Wieprzu,
  - Powiatowy Urząd Pracy Filia w Andrychowie,
  - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wadowicach,
  - Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Wadowicach,
  - Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie, z oddziałem detoksykacyjnym oraz oddziałem odwykowym,
  - Sąd Rejonowy w Wadowicach,
  - Kuratorzy Rodzinni,
  - Komisariat Policji w Andrychowie i dzielnicowi z terenu Gminy Wieprz,
  - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Andrychowie,
  - Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radoczy,
  - Akcja Katolicka,
  - Ochotnicze Straże Pożarne,
  - Koła Gospodyń Wiejskich,
  - Gminna Biblioteka Publiczna w Wieprzu,
3. Organizacje pozarządowe.

4.2. Misja i wizja strategii

Tworzenie warunków dających szanse rozwoju swoim mieszkańcom, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu wspólnym dążeniem instytucji, organizacji i mieszkańców Gminy.

Wizja strategii:

- Gmina zintegrowana społecznie wspierająca mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
- Gmina Wieprz to gmina przyjazna mieszkańcom gwarantująca warunki do godnego życia i rozwoju, bezpieczeństwa socjalnego oraz poczucia przynależności do wspólnoty lokalnej.

Prognozowane zmiany w zakresie objętym strategią zmierzać będą w kierunku poprawy warunków życia oraz tworzenia równych szans rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom. Wdrażane rozwiązania ukierunkowane będą na podniesienie poziomu prawidłowego wypełniania przez rodziny przynależnych im funkcji, wzrost jakości życia osób niepełnosprawnych, tworzenie warunków służących zaspokajaniu potrzeb osób starszych oraz na podniesienie poziomu integracji społecznej mieszkańców. Działania realizowane w planowanych obszarach interwencji wymagają zaangażowania i partnerskiej współpracy wszystkich podmiotów polityki społecznej w mieście oraz poszczególnych mieszkańców.

4.3. Cele strategiczne, cele szczegółowe, kierunki działania

CEL STRATEGICZNY I

AKTYWIZACJA I INTEGRACJA GRUP ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia ubóstwa i poprawy warunków życia osób i rodzin żyjących w biedzie.

Kierunki działań:

- diagnozowanie potrzeb i możliwości wsparcia osób i rodzin żyjących w biedzie,
- udzielanie wsparcia materialnego poprzez gminę, GOPS,
- współpraca z instytucjami i organizacjami charytatywnymi w zakresie pomocy rzeczowej osobom najuboższym: Bank Żywności, Kuchnia Brata Alberta, Polski Czerwony Krzyż, Akcja Katolicka i inne,
- wsparcie osób długotrwale korzystających z pomocy pracą socjalną, poradnictwem psychologicznym, zawodowym, prawnym,
- aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania samopomocowych form wspierania osób i rodzin ubogich,
- pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

2. Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia zwłaszcza długotrwałego i eliminowanie jego negatywnych skutków.

Kierunki działań:

- praca socjalna z bezrobotnym i jego rodzinom m.in. zawieranie i realizacja kontraktów socjalnych,
- wspieranie bezrobotnych w nabywaniu umiejętności i kompetencji zawodowych,
- stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy m.in.: organizowanie prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych,
- współudział lub realizacja projektów współfinansowanych ze środków EFS,
- umacnianie i rozwój dalszej współpracy pomiędzy GOPS, PUP, Stowarzyszeniem Pomocy Bezrobotnym i ich Rodzinom „Nadzieja”, CIS, KIS i innymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.

- 3. Tworzenie warunków readaptacji społecznej dla osób i grup wykluczonych społecznie i zagrożonych marginalizacją (w szczególności osób bezdomnych i opuszczających zakłady karne)**

Kierunki działań:

- udzielenie doraźnej pomocy finansowej, zapewnienie posiłku, ubrania dostosowanego do pory roku oraz schronienia,
- praca socjalna polegająca głównie na: motywacji do podjęcia zatrudnienia; pomocy w znalezieniu pracy; pomocy w załatwieniu niezbędnych spraw urzędowych; pomocy psychologicznej, prawnej; a także na pracy z rodziną osoby opuszczającej zakład karny w celu odnalezienia się obydwu stron w nowej sytuacji i przyjęcia z powrotem do rodziny.

CEL STRATEGICZNY II

**BUDOWANIE SYSTEMU WSPARCIA RODZINY ZE SZCZEGÓLNYM
UWZGLĘDNIENIEM DZIECI I MŁODZIEŻY**

CELE SZCZEGÓŁOWE

- 1. Wspieranie rodzin z dziećmi w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku.**

Kierunki działań:

- systematyczna praca socjalna z rodziną,
- tworzenie i wdrażanie programów opieki nad dzieckiem i rodziną,
- tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice środowiskowe),
- wsparcie finansowe rodzin żyjących w niedostatku zwłaszcza wielodzietnych i z potrzebą ochrony macierzyństwa z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych,
- realizacja programu dożywiania dzieci w szkole,
- wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez zajęcia pozalekcyjne,

- organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci,
- nasilenie działalności w zakresie sportu, kultury, rozrywki, promowania zdrowego stylu życia dla dzieci i młodzieży.

2. Koncentracja działań na rodzinie przeżywającej trudności.

Kierunki działań:

- monitoring sytuacji dziecka i rodziny szczególnie z problemami wychowawczymi oraz przemocą domową,
- realizacja wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w formie asystenta rodziny, treningów umiejętności rodzicielskich itp.,
- budowanie współpracy z instytucjami działającymi na rzecz rodzin z dysfunkcjami (współpraca pracowników socjalnych z sądem rodzinnym, kuratorami, policją, PCPR, poradnią psychologiczno-pedagogiczną).

CEL STRATEGICZNY III

POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Tworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym pełnienie społecznie aktywnej roli i integrację ze środowiskiem.

Kierunki działań:

- upowszechnianie informacji o prawach, uprawnieniach, dostępnych formach pomocy adresowanych do środowisk osób niepełnosprawnych (praca socjalna, plakaty, ulotki, Internet),
- zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, zabiegów rehabilitacyjnych poprzez informowanie o świadczeniodawcach, udzielanych zabiegach i warunkach korzystania z nich,

- dalsza likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych,
  - zwiększanie wiedzy społeczności lokalnej na temat osób niepełnosprawnych przy współudziale Gminnego Środowiskowego Domu Samopomocy w Wieprzu: rozprowadzanie broszur, ulotek informacyjnych, organizowanie Dni Otwartych przez GŚDS w Wieprzu, - prezentacja prac osób niepełnosprawnych,
  - współpraca z PUP i PCPR poprzez wspieranie ich działań zmierzających do włączania osób niepełnosprawnych do pracy zawodowej na otwartym i chronionym rynku pracy,
  - promowanie wolontariatu na rzecz ludzi niepełnosprawnych i starszych,
  - dalszy rozwój usług opiekuńczych świadczonych przez GOPS na rzecz ludzi chorych i starszych,
  - włączanie osób niepełnosprawnych do udziału w organizowanych spotkaniach integracyjnych i okolicznościowych.
- 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu ludzi starszych poprzez dążenie do zwiększenia aktywności życiowej oraz pomoc w łagodzeniu trudności wynikających z wieku, stanu zdrowia.**

Kierunki działań:

- minimalizowanie potencjalnych przyczyn wykluczenia społecznego osób starszych poprzez zaspokojenie ich podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia pielęgnacyjne, świadczenie pracy socjalnej),
- stały rozwój usług opiekuńczych na rzecz osób starszych,
- cykliczne organizowanie „Dni Seniora”,
- aktywizowanie środowiska lokalnego do pomocy ludziom starszym zwłaszcza samotnym,
- wspieranie rodzin i osób opiekujących się zależnymi członkami rodzin w ich funkcjach opiekuńczych,
- współpraca z Policją w zakresie ochrony osób starszych jako potencjalnych ofiar przemocy, przestępstw,
- inicjowanie i wspieranie ośrodków wsparcia,
- podjęcie działań w celu utworzenia na terenie gminy Domu Pomocy Społecznej

CEL STRATEGICZNY IV

ROZWÓJ ZINTEGROWANEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Zapobieganie uzależnieniom i minimalizowanie skutków ich występowania.

Kierunki działań:

- wdrażanie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania GKRPA,
- dalsza działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Pomocy w Rodzinie i Uzależnień Alkoholowych,
- prowadzenie grup wsparcia dla osób współuzależnionych,
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych,
- wspieranie szeroko rozumianej działalności profilaktycznej szczególnie wśród dzieci i młodzieży,
- rozwój współpracy instytucji i organizacji, które w swoich założeniach ukierunkowane są na pomoc uzależnionym i ich rodzinom.

2. Zapobieganie stosowania przemocy w rodzinie i minimalizowanie skutków jej występowania.

Kierunki działań:

- wdrażanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2014 – 2020,
- diagnozowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy,
- współpraca partnerska w ramach zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- realizacja procedury szybkiej interwencji kryzysowej w sytuacji zaistnienia aktu przemocy w rodzinie,
- realizacja procedury „Niebieskie Karty”,
- udzielenie schronienia ofiarom przemocy w celu odizolowania od sprawcy przemocy,
- kierowanie sprawców przemocy do programów korekcyjno – edukacyjnych,
- rozwój poradnictwa specjalistycznego dla osób z tzw. grup ryzyka,
- rozpowszechnianie ulotek, plakatów i broszur dot. zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Wieprz.

CEL STRATEGICZNY V

PARTNERSTWO NA RZECZ AKTYWNEJ INTEGRACJI ŚRODOWISKA LOKALNEGO

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Profesjonalizacja służb społecznych

Kierunki działań:

- systematyczne specjalistyczne doszkalcenie pracowników instytucji działających w kierunku polityki społecznej,
- projektowanie i wdrażanie nowych rozwiązań organizacyjnych oraz narzędzi służących podniesieniu jakości świadczonych usług społecznych,
- tworzenie aktualnej bazy danych oraz informowanie o aktualnej ofercie i formach świadczonej pomocy.

2. Społeczeństwo obywatelskie jako czynnik integracji lokalnej:

Kierunki działań:

- promocja i tworzenie warunków do współpracy z organizacjami pozarządowymi, środowiskami lokalnymi i samorządowymi na rzecz rozwoju społecznego,

- inspirowanie społeczności lokalnych gminy do tworzenia lokalnych systemów wsparcia w oparciu o ideę sąsiedzkiej pomocniczości,
- rozwój wolontariatu na rzecz pomocy różnym grupom społecznym.

4.4. Źródła finansowania strategii

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2012 - 2020 finansowana będzie z budżetu samorządu lokalnego oraz środków pozyskanych z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych. Osiągnięcie zakładanych rezultatów jest uzależnione od wielkości środków dostępnych na realizację wyznaczonych celów. Niewątpliwie ogromną szansą dla wszystkich podmiotów jest możliwość pozyskiwania środków pozabudżetowych, w tym z Unii Europejskiej.

4.5. Wskaźniki monitoringu realizacji strategii i ewaluacja

Strategia monitorowana będzie, co dwa lata poczynając od II kwartału 2016 roku w oparciu o założone wskaźniki.

Wskaźniki monitoringu:

- w obszarze dotyczącym ludności – liczba mieszkańców, przyrost naturalny,
- w obszarze rynku pracy – np. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych, z podziałem na wykształcenie, wiek staż pracy w tym liczba kobiet i liczba mężczyzn,
- w obszarze edukacji – liczba placówek oświatowych i uczniów w szkołach,
- w obszarze dotyczącym problemów społecznych: liczba klientów pomocy społecznej, powody korzystania z pomocy, formy udzielanej pomocy,
- liczba programów i projektów będących narzędziami realizacji Strategii,
- wskaźniki monitoringu określone w poszczególnych programach i projektach,
- ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację poszczególnych działań.

Źródłem pozyskania danych do pomiaru wskaźnika będą:

- sprawozdania kierowane do Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie oraz Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej,
- sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieprzu,
- dane statystyczne gromadzone przez Urząd Gminy, GUS, inne instytucje,
- sprawozdania z realizacji poszczególnych programów i projektów.

W roku 2018 GOPS Wieprzu dokona ewaluacji, czyli oceny skuteczności i efektywności działań. Każdy realizowany w gminie Wieprz projekt i program mający na celu rozwiązywanie problemów społecznych posiada własny szczegółowy harmonogram realizacji i wskaźniki monitoringu w zakresie podejmowanych działań dla określonych grup społecznych. Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą ewaluacji strategii, ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań. Ewaluacja ilościowa i jakościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych zebranych podczas monitoringu. Analiza zebranych danych będzie podstawą do kontynuowania, weryfikacji lub też opracowania nowych kierunków działań, programów czy projektów.

4.6. Struktura zarządzania strategią

Struktura zarządzania Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 składa się z dwóch poziomów realizacji zadań związanych z wdrażaniem Strategii:

- **poziom planowania strategicznego,**
- **poziom wdrażania.**

Poziom **planowania strategicznego obejmuje** następujące działania:

- 1) Uzgadnianie celów Strategii w oparciu o dostępne dane, analizy i diagnozy.
- 2) Rekomendowanie ewentualnych zmian kierunków działań i przedkładanie Radzie Gminy propozycji nowych zapisów w dokumencie Strategicznym.
- 3) Monitoring procesu wdrażania Strategii.

Z kolei na poziom wdrażania Strategii składają się:

- 1) Diagnozowanie sytuacji w zakresie problematyki społecznej.
- 2) Koordynacja przepływu informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w działania programowe.
- 3) Monitoring procesu wdrażania Strategii pod kątem efektywności podejmowanych działań.
- 4) Przedkładanie Radzie Gminy rocznych raportów ewaluacyjnych.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieprzu. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieprzu posiada odpowiednie warunki kadrowe i techniczne do właściwej realizacji zadań związanych z wdrażaniem Strategii. Inne podmioty zaangażowane w realizację Strategii zobowiązane są do przedkładania koniecznych informacji i sprawozdań z realizacji działań jednostce koordynującej.

Realizacja Strategii nastąpi poprzez wdrażanie następujących programów i projektów:

- 1) Projekt systemowy „Nowe kwalifikacje i praktyka, jako szansa na integrację”,
- 2) Gminny Program Wspierania Rodziny,
- 3) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- 5) Gminny Program Aktywności Lokalnej.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 powinna stanowić narzędzie, wykorzystywane w procesie pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych. Wszystkie podmioty realizujące niniejszą strategię uwzględniać powinny w trakcie jej wdrażania aktualną sytuację społeczną gminy Wieprz, posiadane zasoby ludzkie, obowiązujące przepisy prawne oraz możliwość finansowania poszczególnych działań w ramach zewnętrznych środków finansowych. Zgodnie z Misją niniejszej Strategii, jej realizacja powinna przyczynić się do poprawy, jakości życia wszystkich mieszkańców gminy Wieprz oraz stworzenia warunków do zaspokajania ich potrzeb i realizacji własnych dążeń, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

